

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

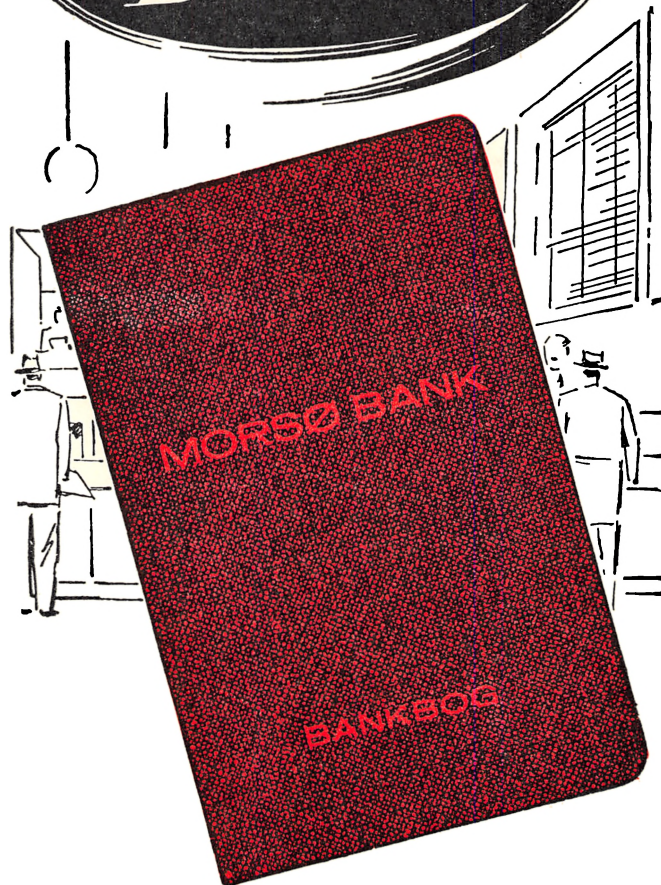
Jeg venter dig på mosklædt bænk
ved kildens grønne rande.

M. J.

1968

JUL PÅ MORS

*En bog
De bærer*

MORSØ BANK

Telefon 72 14 00*

Filialer i: Glyngøre, Karby, Sundby og Ø. Assels

På gaden juleaften...

af N. P. Overbye

*Det var en hellig julekvæld
bag nøgne træ og grene,
der sad en fattig lille sjæl
ved Vesterport alene
og så i mørket fra sin vej
på lyset i en stue.
Vor Herre havde endnu ej
tændt himlens stjernebue.*

*Fra stuen over gaden klang
i bløde melodier
den gamle, gamle kære sang,
hvormed man jul indbier.
Her var musik og blomst og bånd
med glæden sammenblandet,
man så straks, at en kærlig hånd
det hele havde dannet.*

*Ved husets port en mægtig sten
var stillet op ad muren,
men drengen han var ikke sen
og langsom af naturen,
han krøb derop og læned' sig
med næsen tæt mod ruden
og så på stadsen lykkelig
skønt fattig og ubuden.*

*Den lille så sig næsten glad
og glemte sorg og møje,
selv kvisten, hvor hans moder sad
med skillingsslys for øje.
Og da man fra det lune hjem
i kor med fryd istemte:
en frelser født i Betlehem,
så sang han med og glemte.*

*Den kolde sten, hvorpå han stod,
hvortil han fast sig trykker,
men nedad gled den frosne fod,
og ruden gik i stykker.
Man åbned' vinduet og så
hvad ofte hjertet sårer,
en pjaltet dreng på gaden lå,
forfrossen og i tårer.*

*Men snart forstod man drengens lyst,
en gav ham straks sin hue,
en anden bar ham under trøst
ind i den varme stue.
Og da blev julens blomsterflor,
dens lykke og dens goder,
delt af en øm og kærlig hånd
for drengen og hans moder.*

*Du som i drengens julekvæld
en vintergåde løser,
skal håbe hver en sorgfuld sjæl
vil finde sin forløser.
Og du, som har af rigdom nok
i disse juletider,
vil dele med den store flok,
som fryser og som lider.*

Julepynt

Kæmpeudvalg i alt til juletræet
og dekorationer

Kæmpeudvalg i prima knækfri
voksduge
samt alt i plasticduge

Skumgummisæder m./u. betræk

Forliggerer, Løbere, Kamintæpper
i ren uld

Alt i linoleum og vinylfilt, såvel
i tæpper som i metermål

Gulvbelægning

Vi kommer over hele øen og
giver gerne
tilbud uden forbindende

*Fornuftige
julegave-
ideer*

Alt i spøg og skæmt til nytår

MORSØ FARVEMØLLE

telefon 72 02 88 (flere linier)

INDHOLD

På gaden juleaften	1
<i>N. P. Overbye</i>	
Menneskenes søgen	4
<i>Gunnar Søgaard</i>	
Mors som turistland	6
<i>Jobs Kirkegaard</i>	
Morten Jensen	7
<i>Holck Andersen</i>	
Erhvervsrådsarbejde og egnsudvikling	12
<i>Ansgar Mathiasen</i>	
Nyt fra Museet	13
<i>P. C. O. Nørgaard</i>	
Drengæere	14
<i>Marius Dalsgaard</i>	
Jul og klokkeklang	21
<i>Gerda Hegnet Bach</i>	
Soldaten Jens og utro Oline	22
<i>Knud Møller</i>	
En ulykkelig hændelse	26
<i>Anton Blåberg</i>	
Brugdommen der venter sin brud	29
<i>Morten Jensen</i>	
Et eftermæle	30
<i>O. M. Schyum</i>	
Nytårsaften	33
<i>M. P. Ejerslev</i>	
Morsø frimenighed	34
<i>P. Krog Damgaard</i>	
Da bedstefar gik bort	39
<i>Karen Møller</i>	
Hjælp Byhistorisk Arkiv	42
Nytårstanker omkring Østerstrand	43
<i>Einar Christensen</i>	
Et stormfuldt døgn 1911	47
<i>Søren Larsen</i>	
Minder som aldrig glemmes	51
<i>Søren Krogh</i>	
Jul og andet syd for Danmarks grænser	53
<i>Verner Stensgaard</i>	
Apropos veje	56
Skatter i det 16. og 17. årh.	57
<i>Holck Andersen</i>	
Opgaver for børnene	64
Udgiver: <i>Nykøbing Mors KFUM</i>	
Redaktion: <i>Holck Andersen og P. Maaetoft</i>	
Tryk: <i>Morsø Bogtrykkeri</i>	
Forsidetegning: <i>Harald Bech, Vester Jølby gl. Skole</i>	

6. ÅRGANG

Jul på Mors 1968

Travlhed alle steder. Forretninger pyntes. Toner fra de kendte julesange lyder fra mange hjem, hvor børnene øver sig. Nu må det da snart blive jul. Børnene længes utålmodigt, mens bedstefar ikke rigtig forstår, at et år igen er gået. Men det er rigtigt. Vi nærmer os julen med hele dens skønhed og velsignelse.

Postbudet slæber af sted med julekataloger o.l. Julehefterne er forlængst begyndt at dukke op. Og midt i det hele modtager vi »Jul på Mors«, som igen forsøger at bringe en hilsen til alle morsingboer i form af artikler, digte o.l., skrevet om Mors og ofte af morsingboer

Der skal fra redaktionen lyde en stor tak til alle, der har bidraget til bladet med et digt, en artikel o.l. Tak til annoncørerne for forståelse.

Endvidere vil vi gerne opfordre alle til at være os behjælpelig med at gøre de kommende numre af »Jul på Mors« så gode som muligt. Har De noget liggende om Mors, det være sig artikler, digte, gamle billeder o.l., er vi meget taknemlig for at modtage stoffet. Send det venligst til redaktionen for »Jul på Mors«, Nykøbing Mors.

»Jul på Mors 1968« uddeles gratis til husstande ude på øen, men kan også købes i kiosker og hos boghandlere eller ved Morsingboforeningen i København. Det kan også lade sig gøre at indsende kr. 6,00 på postkonto nr. 5 93 58, KFUM Nykøbing Mors, så vil bladet blive tilsendt.

Idet vi takker for samarbejdet om »Jul på Mors«, ønsker vi alle morsingboer både indenøns og udenøns en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

red.

Menneskenes søgen

Af pastor Gunnar Sogaard

*Forvunden er nu al vor nød,
os er i dag en frelser fød.*

I begyndelsen af johannesevangeliet findes en beretning om kaldelsen af de første disciple. Det er en meget stilfærdig beretning, der er ingen stormende begivenheder, ingen dybsindige tanker. Vi hører kun, hvorledes kaldet kommer til disse mænd, og hvordan de tager imod det. Til to af disciplene, Andreas og Johannes, lyder spørgsmålet: Hvad søger I?

Det spørgsmål, »Hvad søger I«, er et ledemotiv for alle mennesker. Eller burde i alt fald være det. For der findes vel ingen, som ikke søger noget? Der findes vel næppe mennesker, som intet mål har og bare slendrer planløst gennem livet.

Og hvad søger så menneskene i dag? Har de et ideal, der bestemmer retningen for deres vandring? Har de en overbevisning, der tegner mønstret i deres tilværelse? Det hører vel med til menneskets natur at være et søgende væsen, omend der kan være mange og forskellige ledestjerner for dets færd. Netop i juletiden synger vi om »fred på jord«, om »fryd på jord« og om glæden, der er jordens gæst; er det ikke slige og lignende ubestemmelige ting, menneskene længes efter og søger?

Jo, rigtignok søger menneskene »noget«; måske det er noget ubevidst, måske noget uforklarligt, noget glædeligt og frydefuldt. Og i denne situation, den søgendes situation, er vi i samme båd som de mænd, vi hører om i johannesevangeliet.

Hvad var det da, de søgte — kan det måske siges helt præcist? Ja, de søgte åbenbart det, der førte dem ind i discipelforholdet til ham, de kaldte Rabbi, det betyder »læremester«; hos denne læremester fandt de deres livs mening, så de »forlod alle ting og fulgte ham«; de fandt her vejen til deres livs mål. Betyder det da, at denne læremester har kunnet lære det evigt søgende menneske at finde livets mål og mening? Det er ikke let at vide, eftersom menneskene aldrig har lyttet til og besindet sig på, hvad han

sagde. Han er altid blevet misforstået; han talte jo om onde misundelige, gerrige og egoistiske mennesker, og derfor vakte han forargelse.

Heller ikke i dag lytter menneskene til ham; det ville sikkert være det sidste, man kunne komme i tanker om. Der er nok for mange andre ting, der lægger beslag på opmærksomheden nu om stunder. Med alskens pigtråd, pop, porno, moderne kunst osv. er det jo ikke så mærkeligt, om begreberne forvirres; midt i al tidens jublende galskab og larm er det umuligt at tænke klart. Derfor er der ingen i dag, der interesserer sig for den vej, læremesteren viser. Tværtimod søger menneskene andre veje —, genveje smutveje, omveje. Og lytter til andre røster; de politisk orienterede livsanskuelser har jo netop anvist andre veje, de har jo løst livets evige gåder, ophævet tilværelsens uigenemskuelige problematik og opstillet retningslinier for den kunst at leve. Verdens situation har de til gengæld ikke ændret, verdens nød er ikke forsvunden. Sult og hungersnød, krig og ufred — det er verdens situation i dag. Der er langt igen til den glæde og fryd og fred på jord, som vi hver jul synger om. Menneskenes færd på jord er stadig ulykkelig, som den altid har været; verdens mareridt er endeløst.

Men det ærligt og oprigtigt søgende menneske vil spørge sig selv: var det rigtigt, hvad læremesteren fra Nazareth sagde? Var det sandt, hvad han fortalte om menneskene? Havde han ret i, hvad han sagde om de onde, misundelige, gerrige og egoistiske mennesker. Er det mon sandt, at det er det menneskelige, syndige væsen, der er grunden til menneskets evigt forgæves søgen?

Vi må føle alvoren af disse spørgsmål og deres konsekvenser stærkere end vi kan give dem udtryk; vi må indindrømme, at denne læremester fra Nazareth vidste mere om menneskenes og verdens skæbne, end nogen andet har turdet se i øjnene.

Derfor må vi nødvendigvis tro på, hvad han sagde; vi må være så realistiske, så vi indser, at han ikke tog fejl. Historien og udviklingen har givet ham ret, sandheden i hans lære om mennesket er bevist.

Omend mennesker af i dag interesserer sig for andre ting, har kirken fået læremesterens ord betroet, og den vil pege på, at målet for menneskenes søgen findes hos ham. Kirken vil hjælpe menneskene i deres søgen til at finde sandheden i hans ord. Kirken vil i sin forkyndelse pege på den forsonlighedens ånd, der må nøde folkene til samfølelse og fællesvilje; den vil søge at overbevise folkene om, at når verdens nød ikke er forsvunden, skyldes det, at de lytter til andre røster.

Kirken har fået evangeliet om læremesteren fra Nazareth betroet, og den vil bringe hans ord videre, ikke blot som forkyndelse, men også som handling. Således vil kirken i vor nødlidende verden genkende sin næste, der ligger udplyndret, forsvarsløs og blødende hen; og den vil i genkendelsens situation tage sig af sin næste med den barmhjertige samaritans faste og beslutsomme vilje. Kirken vil ikke opgive troen på, at det uden om tidens andre røster vil være muligt at tale folkene til fornuft.

Vi har spurgt, hvad menneskene søger — hvad der interesserer menneskene i dag. Rimeligvis er det ikke noget så ligegyldigt og uinteressant som kaldelsen af de første disciple. Men beretningen derom fortæller også noget andet og mere; den fortæller, *hvorfor* disse mænd førtes til discipelforholdet til Vorherre Jesus Kristus. Vi hører, at *deres* søgen og *deres* intelligens førte dem til erkendelse af tilværelsens realitet, dvs. til erkendelse af livets muligheder og betingelser. Deres søgen førte dem til den læremester, der alene kender vejen til fred, fryd og glæde, som vi synger om hver jul.

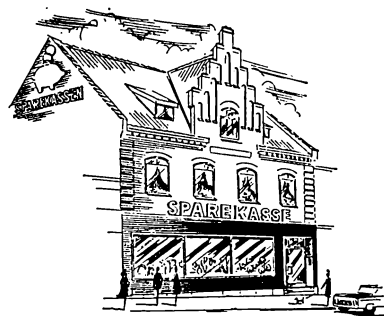
Men verdens nød er ikke forsvunden, det er sandt. Men i den gamle julesalme synger vi, at den er *forvunden*, fordi en frelser blev født os julenat. Thi denne frelser, læremesteren fra Nasareth, kan *frelse* menneskene — frelse dem fra vankundighed, fra blindhed og døvhed, fra vantro; han kan frelse menneskene fra deres utrættelige håb og endeløse illusioner. Han vil frelse verden ved at vise menneskene næstekærlighedens og barmhjertighedens vej, thi den vej fører til det

*Livsallige land,
hvor glasset ej rinder med gråd eller sand
hvor blomsten ej visner, hvor fuglen ej dør,
hvor lykken er skinnende klar, men ej skør...*

kort sagt det tabte land, som menneskene aldrig har kunnet finde igen, og som de i dag er fjernere fra end nogen sinde.

På den måde er verdens nød forvunden, at menneskene *kan* lytte til og besinde sig på frelserens ord, som viser os den vej, som vi aldrig selv har kunnet finde. Således er da menneskenes tro og håb udtrykt i den gamle salmes ord: forvunden er nu al vor nød, os er i dag en frelser født.

Gunnar Søgaard.

Nykøbing M. og Omegns Sparekasse

LILLETORV

Filialer i:

Ørding

Ø. Jølby

Tæbring

Mors som turistland i de kommende år

af formanden for Turistforeningen Johs. Kirkegaard

Det er altid svært at spå og især om fremtiden (efter Storm P), men en ting er helt sikker: her på vor ø er der gode betingelser netop for turisme på grund af mange naturlige årsager. For mig er det helt klart, at turisme er guld værd på mere end en måde, bare vi fra befolkningens side vil hjælpe til med at skabe de ting, som netop udviklingen i turismen kræver, det er ikke nok at lave de ting, som kræves af den moderne turist i dag, men man må også forberede sig på den forandring i turistvaner, som udviklingen fører med sig.

Turister er jo almindelige mennesker, der ønsker at bade, spise, hvile, fiske, drive sport — gøre noget andet end det daglige. Om få år er der måske forbud mod at bade ved de fleste strande på grund af forurening af vandet. Vi ser det allerede mange steder i udlandet, hvor det kun er tilladt at bade i svømmebassiner med rensset vand. Altså må vi have svømmebassiner ved hoteller og campingpladser, selv om beliggenheden er ved hav og fjord.

Campingpladserne, som de er i dag de fleste steder, er heller ikke tidssvarende. Man vil ikke fremover i ferien stoppes som sild i en tønne og stå i kø ved det, man kalder de gode campingpladser. Mange vil fortsat bruge de i dag traditionelle campingpladser, men efterhånden som velstanden stiger, hvilket vi håber vil ske, bliver der flere og flere, som kører i store campingvogne, som forlanger meget mere plads og helt andre installationer.

En voksende part af feriegæsterne vil bo på hoteller, måske købe færdigpakkede rejser, som Tjæreborgpræsten har solgt i årevis til landet med stor succes og derigennem vænnet tusinder af turister til at blive passet og plejet i deres ferie. Det er svært for os at konkurrere hermed af mange forskellige grunde, men vi må være vågne og sætte ind netop med nye ting, hvis vi vil have det helt store ud af turisterne.

Hvis vi kan byde på interessante muligheder for helårsbeskæftigelse til den rigtige pris, kan vi slet ikke huse alle de, der vil komme, f. eks. golfbane, sportsflyveanlægning, svømmebassin, lystbådscenter, ride- og køre-sportsanlæg, skovcampinganlæg, lystfiskerparadis (man kunne spærre udløbene fra vore åer og bække og fylde nogle tusinder ørreder i disse om året).

Vi, der arbejder med turisme, ved godt, at det ikke lader sig gøre at skabe alle disse ting, for ingen vil betale under-skuddet, som det vil give at lave alle disse fantasiprojekter, men der arbejdes støt og målbevidst fra mange sider for at udbygge turisterhvervet på vor ø med de forhåndenværende muligheder, og vi vil helt afgjort i de kommende år få vores del af de danske turistindtægter i en stadig voksende mængde.

Morsø Turistforening,
Johs. Kirkegaard,
formand.

SKAL DE HAVE

nye sko

SÅ GÅ I

Mini Sko

Danmarks
billigste skoforretning

*

Telefon 72 12 13

Billig rens

Bedre rens

Kemo-Rens

Grønnegade 20 . Nykøbing M.

Telefon 72 12 32

Cykler . Knallerter

Stort udvalg

COLE Cykler

Fruevej 95

Nykøbing Mors

Tlf. 72 07 51

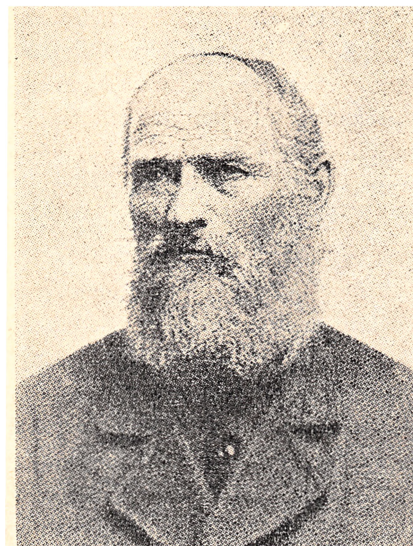
Læreren og fortælleren

Morten Jensen

fra Dragstrup

Oplysninger til denne artikel er taget fra „friskolen gennem hundrede år” af A. Ankerstrøm, „Den danske friskole” af Kristen A. Lange, „Lærer og Samfunds jubilæumsskrift 1814-1914”, „Frøslev og Mollerup sognes historie” af P. Rasmussen og A. F. Schmidt.

Morten Jensen, der var friskolelærer i Dragstrup fra 1869 til 1914, hører til de lærere, som har sat deres præg på deres elever i så stor en grad, at den dag i dag taler disse mennesker med glæde om ham; han var en udpræget idealist, og han blev sine idealer tro hele livet igennem.

Morten Jensen blev født 26. august 1842 i Oppesundby ved Frederikssund, hans far var husmand, i 1845 flyttede familien til Sigerslevøster, og det blev der, han kom i skole hos en lærer, der havde studeret ved universitetet. Der blev interessen for bogen hos Morten grundlagt. Efter sit fjortende år kom han ud at tjene på gårdene; men lysten til bogen havde han, så han tog, da han var 20 år, på Grundtvigs højskole, »Marielyst«. Året efter begyndte han en uddannelse som lærer på Blaagaards seminarium og efter et års forløb forlod han seminariet, for han havde besluttet, at han ville være friskolelærer, og så syntes han, at det var tidsspilde at tage lærereksamen. Det var i 1863.

Han tog atter på »Marielyst«, der traf han en mand, der fik stor betydning for hans fremtid, friskolelærer N. P. Jespersen fra Tøving på Mors. Han talte så begejstret om den stærke friskolebevægelse på Mors, at Morten Jensen besluttede sig til at ville øve sin lærergerning på Mors, når han var færdig med sit højskoleophold.

Imidlertid kom krigen kort efter nytår 1864, og så godt som alle lærere og elever meldte sig som frivillige, det gjorde Morten Jensen også. Så det blev først efter krigens afslutning, han kom til Mors, hvor han startede en friskole i Bjørndrup; der var han kun et år, så blev han igen ind-

kaldt til soldat i København. Her udnyttede han sin fritid til at gå til forelæsninger på universitetet, det var hos Rasmus Nielsen, Høyer og C. Hauch. Efter hjemsendelsen var han en tid på Dalum højskole hos Chr. Kold, og derefter blev han lærer et års tid hos den erfarne friskolelærer Jens Hansen i Broby ved Sorø.

I efteråret 1867 blev han igen indkaldt til soldat, også denne gang gik han til forelæsninger på universitetet og fik adgang til polyteknisk læreanstalt, hvor han hørte foredrag om naturvidenskab, der var hans store interesse, han fortsatte sine studier i et års tid. Således udrustet drog han igen til Mors for at begynde på sin egentlige lærergerning, og det blev i Dragstrup friskole.

Dragstrup friskole blev oprettet 1865 af gårdejer Christen Søndergaard, han havde gjort Chr. Kolds bekendtskab, da denne var lærer i Ø. Jølby. I flere år gik Søndergaard med planer om at oprette en friskole i Dragstrup; men tanken fandt ingen gehør hos beboerne. I 1864 var han som skolepatron med til eksamen i sognets almueskole; sognepræsten stillede ved denne lejlighed børnene et spørgsmål, det var der ingen af børnene, der kunne svare på. Læreren blev gal og skældte ud. Børnene blev bange, og de græd. Da sagde Christen Søndergaard til sig selv: »Nu skal Dragstrup friskole begynde«. Og han fik overtalt nogle af sine bekendte til at være med.

Skolen begyndte med ca. 10 børn i en aftægtsstue i Søndergaards stuehus. Den første lærer var Peder Jensen, der

i Nykøbing

Telefon 72 15 11

fik 100 kr. om året og kost på skift hos skolekredsens medlemmer. I de første år skiftede skolen ofte lærer. Foruden Peder Jensen var der Lars Vad, Peder Sørensen og Søren Olesen; men 1869 kom Morten Jensen, og skolen kom dermed ind i et roligere gænge, børnetallet steg, så der en overgang var 50 børn i skolen. Det første år fik han 120 kr. i årlig løn på egen kost, da man næste år ikke kunne enes om lønnen, sagde Morten Jensen, at de kunne give ham, hvad de ville. Derefter blev der aldrig indgået nogen lønftale mellem ham og forældrekredsen.

Året 1870 giftede han sig med Jane, som blev en meget værdifuld støtte for ham. Der kom 9 børn i ægteskabet. Han skriver i et brev: »Det har naturligvis været små kår, hvorunder vi har arbejdet i friskolens tjeneste, men jeg kan Gud ske lov sige, at skønt det ofte er gået op og ned, så har vi dog aldrig lidt nød og har i det hele taget levet et lykkeligt liv«.

I 1873 blev der bygget en ny skole, dengang var elevernes antal 50. Da en del af eleverne var fra Frøslev, blev man enige om at danne Frøslev friskole, der fik plads i en stue hos pastor Frederik Nygaard, men blev dog snart flyttet til en aftægtsstue hos gårdejer Hans Væver på Frøslevvang. Her holdt Morten Jensen skole 2 dage om ugen og underviste de fire andre dage i Dragstrup. I 1882 blev der bygget en ny friskole på Frøslevvang. Morten Jensen fortsatte med at undervise på de to skoler indtil 1889, da var børnetallet i Dragstrup vokset så stærkt, at arbejdet krævede al hans tid.

Morten Jensen havde en god støtte af sin hustru, Jane, og efter hendes død hjalp datteren Karen ham i skolen. Det var under små og trange forhold, den store familie levede i det lille hus, der både var skole og bolig; men der levedes et meget rigt og lykkeligt familieliv. Morten Jensen var en udpræget idealist, ydmyg i kald og en fremragende børnelærer, der kunne få børnene til at lytte, når han fortalte. Han brugte også lærerbøger, både i bibelhistorie og Danmarks historie. En af hans elever, højskoleforstander Lars Bækhøj skriver: Morten Jensen var en stor fortæller, der forstod at gøre stoffet levende og spændende. Han fortalte i en stille, alvorfuld tone; det han talte om blev til virkelighed, det var alvor, det var noget, der angik menneskeslægten og os børn. Vi havde stor ærbødighed for ham, der var noget på een gang værdigt og venligt tillidsvækkende over hans fremtræden. Noget af det, der var med til at løfte Morten Jensen op over helt almindelige mennesker, var vel nok det, at han skrev fortællinger.

Hans eventyr og små fortællinger er så nemme at fatte, selv for mindre børn, og de er sunde i deres indhold, barnlige og poesifyldte. Desuden skrev han en del digte, der var en hyldest til naturen, og nogle, der handlede om mennesker. Mange af dem er meget udtryksfulde; de bedste er vel nok »Den gamle Vandringsmand«, »Brudgommen, der venter sin brud«, »En aftenstund ved Dragstrup Vig« og »Aftensolen«.

Julegave **TILBUD**

Grundig båndoptager TK 120	710,00
Philips båndoptager med mikrofon	795,00
DUX båndoptager med mikrofon	895,00
Billige lydbånd: 18 cm spole, 540 m	23,98
15 cm spole, 360 m	19,98
Eltra tasti transistor FM	298,00
DUX transistor, FM - LB - MB	486,00
Grammofoner med forstærker og højttaler	346,00
Pladespillere, stereo	248,00

Radio-centralen

H. J. BAK . ALGADE 18 . NYKØBING M . TLF. 72 06 20

De fleste af hans eventyr og digte er skrevet, efter han er nået højt op i årene. I sine unge dage forsøgte han med et lille skrift, »En markedsdag på Mors«. Om den er der skrevet, at det er den mærkeligste markedschildring, vor litteratur ejer. Idet den så at sige intet fortæller om markedet, men derimod handler om højskolen. Hensigten med det lille skrift var at vise den skærende modsætning af liv og vildskab. Det første betegnes ved: Før havde pigerne set Guds venlige engle stige ned på kærlighedsstrålerne mellem himmel og jord — det andet — nemlig et par fulde markedsdagsgæsters ankomst — betegnes ved: »Men nu så de helvedes ildflammer danse på de svovlede brændevinsflammer«.

Skriftet blev meget dårligt modtaget, og der gik mange år, før han igen forsøgte sig som forfatter, denne gang var det små fine fortællinger for børn: »Julegave for børn« 1880, »Eventyr og historier« 1882, »Julegrønt« 1893, »Aftenlæsning på hverdagspapir« 1894, »Fra barnehaven« 1894, »Julefryd« 1896, »Krusedulle« 1899, »Julegrønt« 1901.

Efter titlerne kunne man sige, at Morten Jensen havde slået sig på julen. Der er i de små samlinger hist og her rene julefortællinger; om et guldur, som troedes stjålet, men blev fundet juleaften, hvorved der bragtes glæde til de mistænkte hjem. Men mest handler fortællingerne om gode og slette drenge eller om træk fra livet, som interesse-rede børn. Den bedste af hans fortællinger er »Krusedulle«, der handler om en hund, en pige og en dreng. Det er en fin og følt skildring om deres små og store prøvelser, det er en meget fin børnebog, der fortjener at blive udsendt igen.

Morten Jensen var en varmhjertet og ædel personlighed, der ejede en lys tro på Guds kærlighed og det gode hos mennesker. I al stilfærdighed bar han selv bud derom i ord, handling og skrift. Han døde 22. maj 1922 og blev begravet på frimenighedens kirkegård i Ø. Jølby.

Fhv. lærerinde Kristine Pedersen, Aabybro, der var vikar i Dragstrup friskole fra 1. februar til 1. august 1916, skriver:

Den 1. februar 1916 kom jeg for første gang til Dragstrup friskole. På det tidspunkt var Karen Jensen, Morten Jensens datter, lærerinde i friskolen. Foruden Karen var der en søster, Anna, som styrede hus for os alle, og en søn, Karl, som var møbelsnedker og havde værksted hjemme. Og sidst, men ikke mindst, Morten Jensen.

Jeg skulle vikariere for Karen Jensen, som havde vanskeligheder med sine øren. Jeg skulle være der et halvt år.

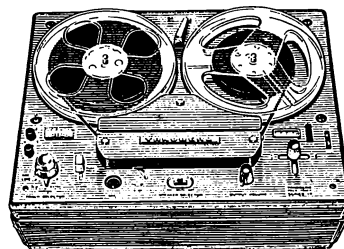
Endnu husker jeg tydeligt min ankomst til Nykøbing i øsende regn. Karen Jensen var ved færgen for at tage imod mig; og så kørte vi i åben vogn til Dragstrup. Det var skolens nærmeste nabo, Chr. Bro, der var kusk. Da vi kom til skolen, var der lys, varme og hygge, og jeg følte mig snart hjemme blandt disse rare og gode mennesker.

F R E M T I D E N S

mono
bånd
optager

Model 14

*Robust
konstruktion og
dominerende
egenskaber.*

15 watts
udgangseffekt

Pris kr. 1295,00

MORSØ
Jensens

Aagade · Nykøbing Mors · telefon 72 04 23

Centralhotellet

ANBEFALER

Restaurations-, krostue-, selskabs-
lokaler

Spisninger op til 600 kuverter

Stor sal til udstillinger og
foreningsarrangementer

Dinér transportable

leveres over hele øen
fra vort anerkendte køkken

Restauration tlf. 72 03 73
og køkken tlf. 72 06 95

Julegaver

til store og små

hos **Erik Jensen**

De kan få

Algade 1 . telefon 72 04 15

Nye dæk

Afbalancering

Morsø Gummi

Grønnegade

Nykøbing Mors . Telefon 72 03 22

frugt
grønt
blomster

✱

på land og i by

Domona

Poul Jensen, Havnegade 6, tlf. 72 13 70

Det blev et halvt år, hvor jeg oplevede meget, som fik betydning senere. Jeg skulle jo forsøge mig som lærerinde, og jeg blev glad for børnene og glad for arbejdet — takket være den gode støtte jeg havde i både Karen og Morten Jensen.

Jeg mindes, at jeg engang havde været lidt »hastig« over for en elev. Det trykkede mig, og jeg gik til Morten Jensen og fortalte ham derom. Morten Jensen sagde på sin fine, stilfærdige måde: »Jeg ville måske ikke have gjort det sådan, men det går nok i lave igen«. Det var en meget mild tilrettevisning — særegen for Morten Jensen. Der blev aldrig i det hus talt ondt eller nedsættende om andre mennesker.

Morten Jensen har skrevet en del, mest børnefortællinger og nogle digte. Han rystede meget stærkt på hænderne og kunne ikke skrive, så jeg har skrevet en del ned efter diktat for ham.

Når han fik piben tændt og satte sig til rette i stolen, arbejdede tankerne; det var som om han hentede det, der skulle skrives, langvejs fra. Jeg ser endnu for mig hans kønne, markerede ansigt med det lange, hvide skæg. Han var en smuk mand — og en ydmyg mand.

Morten Jensen fortalte mig meget om sit liv og virke; han havde altid fået noget positivt ud af de givne situationer. Det var ikke vellønnet at være friskolelærer på den tid. Der var en stor børneflokk i hjemmet.

Jeg mindes et træk, han fortalte. Han var sjællænder og havde i en sommerferie været på Sjælland med sin familie. Da de kom hjem, havde de intet at spise. »Men så gravede vi dejlige nye kartofler op i haven og dem kogte min kone, og vi spiste så kartoflerne med salt til — og da vi var færdige takkede vi Gud for det gode måltid«.

Der var et rigt åndeligt liv på Mors på den tid. Og Karen og Morten Jensen tog stærkt del både i lærermøder og andre møder, og jeg fik altid lov at være med. Der blev holdt møder i de forskellige friskoler på skift, og der blev talt og sunget. Det var altid for mig en oplevelse at være med.

Pastor Th. Balslev var præst ved Ansgarskirken. Om søndagen var vi ofte i kirke, hvor pastor Balslev prædikede, og Frode Dal sad ved orglet.

Der var bibliotek i præstegården, så der kom vi ofte. Ligeledes samledes vi ofte i hjemmene, hvor pastor Balslev og frue var til stede; og så blev der talt og sunget både gamle og nye melodier. Jeg mindes et træk, der er typisk for Morten Jensen. Vi havde hørt højskoleforstander Lykke, og jeg havde ytret ønske om at høre ham igen. Morten Jensen gik så dagen efter over på Galtrup højskole og fik udvirket, at jeg kunne få lov til at deltage i timerne på højskolen om eftermiddagen. Morten Jensen tog så selv nogle fortællefag for eleverne — og han kunne fortælle!!!

Der blev ikke tale om, at jeg skulle betale for undervisning på højskolen eller »vikarløn« til Morten Jensen. Karen Jensen var meget flink til at tage mig med på visit i hjemmene i Dragstrup, så jeg kunne lære elevernes forældre at kende. Hun tog mig, den uerfarne, ved hånden på

en smuk og stilfærdig måde. Det var hendes væsen. Hun var et fint menneske, i hvis nærhed man følte sig tryk.

Den sommer, jeg var i Dragstrup, havde Morten Jensen travlt med at »bygge«. Der stod et stort, gammelt træ i haven. Træet havde delt sig i toppen, og der på den »platform« lavede Morten Jensen en løvhytte, hvor vi kunne sidde og »høre græsset gro« og drikke kaffe! Det var meget festligt.

Mindet om Dragstrup friskole står for mig som noget skønt, som jeg i taknemmelighed tænker tilbage på.

Kirstine Lavsén (f. Kristensen), Tødsø, skriver følgende om sin gamle skole, Dragstrup friskole:

Jeg gik i skole hos Morten Jensen fra jeg var 9½ år til jeg var 14 år. Når jeg ikke begyndte skolen før, var det, fordi mine forældre ved denne tid flyttede fra Thy til Dragstrup. Det var en god skole, ret en skole for barnet. Vi sang meget bibelhistoriske sange som: »Mellem brødre kaldt den lille«, »Jeg gik i marken og vogtede får« og mange fædrelandssange, alle de bedste vi kender. Og så fortalte Morten Jensen for os om fædrelandet, så det stod levende for os, og bibelhistorie, det gamle og det nye testamente, så jeg aldrig har glemt det.

Onsdag eftermiddag var der syskole, og Morten Jensens hustru, Jane, hjalp os med håndarbejdet, lærte os at sy korssting, hulsøm og hvad, der ellers lå for. Vi hyggede os hos hende inde i deres soveværelse.

3. juledag var der juletræ i skolen, og det var en stor fest. Børnene var pyntede og højtidelige, fædrene alvorfulde, mødre med en god kurv på armen med hjemmebagte julebrød, kaffe, fløde og skåren melis. Al den herlighed blev anbragt på sengen i soveværelset.

Og så gik døren op, og vi så juletræet, så skønt, så skønt. Vi gik i kreds om træet, så mange, der kunne være, og sang de gode julesalmer. Vi fik hjerter og kræmmerhuse med godter i. Derefter begyndte legen »der brænder en ild«, »Jeg gik mig over sø og land«, »Skøn jomfru hun drager det røde guldbånd«.

I al den lystighed var Morten Jensen den førende. Efter vi havde leget et stykke tid, var kaffen færdig, og der var mange, der skulle have kaffe i den lille stue, så det foregik i hold.

Morten Jensen samlede også kredsén til en skovtur om sommerén, enten til Højriis, Sindbjerg eller Ejstrup, det var jo så skønt for os børn.

Der opvoksede en stor børneflokk i det lille hjem. Johannes, Marie, Kristian, Karen (friskolelærerinde), Anna, Karl, Peter, Jens (Jens Dragsbo).

Ja, der kunne nok være meget mere at fortælle om Morten Jensen, han var en god mand. Han kom meget i dit hjem i Dragstrup. Min far og han talte meget sammen om tidens små og store spørgsmål, de var ikke altid enige, men altid gode venner.

Salaterne fra

er et guld-kvalitets produkt

og et ægte **MORSØ**
- produkt

Landbrugs- og
Industrimaskiner
Reserve dele
Reparation

MORSØ MOTOR
Tlf. 72 08 66 *Kompagni*

Ring i dag og få
Esso varmemester...

Deres
usynlige
varmemester

VARMETJENESTE

Viktor Kjeldsen

Havnen · Nykøbing Mors

Telefon 72 09 36

Erhvervsrådsarbejde og egnsudvikling er noget, der kommer os ved

Af formanden for Morsø Erhvervsråd Ansgar Mathiassen

Det er vigtigt, at spørgsmålet rejses, og at alle tager stilling til det. Min opfattelse er, at det simpelthen er spørgsmålet om en anstændig livsmulighed på Mors — ja, i hele Nordjylland. Befolkningens interesse og aktive medarbejde er blot langt vigtigere i et øsamfund. Indtil vi får broforbindelse ved Sallingsund, har vi en svaghed, som kun sammenholdet i ønsket om en udvikling i takt med den, der finder sted i det øvrige land, kan overvinde.

Vi kan ikke lade tingene accellerere blot en smule langsommere end noget andet sted uden at blive distanceret. Øget befolkningstilvækst og stigende indkomster må være den enkeltes interesse og målsætning. Det lyder måske flot, men disse ting vil dog medføre, at såvel slagter som bager, vognmand som sagfører og mange flere får større muligheder.

Baggrunden for alt dette er flere arbejdspladser med muligheder for varieret og stabil beskæftigelse; det må være lettere for folk at få netop *det* job, de interesserer sig for og som betales tilfredsstillende. Herigennem opnås

bedre muligheder for at få et job, der gør det lettere at bestemme sig for at skifte erhverv.

Der må i denne forbindelse også tænkes på de mange unge kvinder og mænd, arbejdere og funktionærer på land og i by, der ved tilstedeværelsen af flere arbejdspladser kunne realisere deres planer om at søge sig et job uden for hjem eller bedrift.

Flere aktive og kvalificerede medarbejdere er eksistensnødvendigt for ekspanderende virksomheder og er noget, alle arbejdsgivere er på udkik efter, hvad enten de bor her eller tilflytter området.

Øget indtjening giver bedre skattegrundlag og dermed bedre muligheder for opnåelse af nødvendige faciliteter så som sundhedspleje, børnehaver, udvidede uddannelsesmuligheder, ældreklubber, fritidsmuligheder til glæde for såvel postbude som lærere, landmænd, børn som pensionister.

Disse ting opnås kun gennem øget aktivitet ved hjælp af egnsudvikling og erhvervsrådsarbejde, og det kan kun ske, såfremt interessen er der hos befolkningen i almindelighed, og viljen til at arbejde med er til stede.

Det er vist væsentligt at gøre opmærksom på, at øget beskæftigelse og omsætning i de eksisterende virksomheder er lige så betydningsfuldt som i de tilflyttende og lettere. Når vi længere i forståelse for, hvad industrielt miljø kræver i aktivitet, præcision og åbenhed overfor nye arbejdsmetoder, er der opnået meget. Det skal gøres klart for alle i egnsudviklingsområderne, at der er noget meget vigtigt, der hedder *industrielt klima*.

Aktiviteten må nødvendigvis være konstant, og initiativet må spredes. Jeg kan nævne et eksempel: Den kendte strømpefabrik »Danlon« i Emmen i Holland er kun placeret *der*, fordi en indbygger i den dengang 400 personer store by arbejdede energisk med påvirkning af fabrikanten og bystyret. I dag beskæftiger virksomheden 1200 personer. Det er småting, der ofte afgør en virksomheds placering, derfor må enhver i egen interesse være aktivt medarbejdende.

Erhvervsrådsarbejde og egnsudvikling kommer alle vi almindelige mennesker ved.

Morsø Erhvervsråd,
Ansgar Mathiassen,
formand.

FREDERIKSHAVN/GØTEBORG - SKAGEN/FREDERIKSTAD

— FLYVEBILLETTER —

*Skal De ud
at rejse?*

Til sydens sol
- det høje nord
- det fjerne østen
- det vilde vesten

*

Eller blot til
København?

*

Vi har billetterne
til Dem.

F. L.
Knakkegaards Eftf.

Skibsmæglerfirma

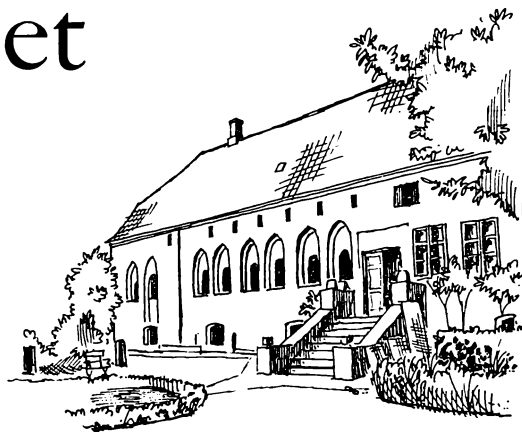
Havnegade 9 . Telefon 72 11 66

— FERIEREJSER —

DFDS - MOJLSLINIEN - LARVIK/FREDERIKSHAVN - ÅRHUS/OSLO

Nyt fra Museet

Af P. C. O. Nørgaard

Der er i det forløbne år, i lighed med tidligere, år indløbet mange meddelelser til museet om jordfundne fortidslevn, i hvert enkelt tilfælde er der gjort undersøgelser på stedet. Mange af fundene har været af betydelig historisk værdi. Alle undersøgelser har været ledet af museets medarbejder for markfund, planteskoleejer P. C. O. Nørgaard, Sundby M. Som medhjælper skoleelever og andre arkæologisk interesserede. Museet har en fast stab af frivillige medhjælper ved de udgravninger, den foretager.

På en mark tilhørende gdr. Oluf Hjorth Jensen, Erslev, har man undersøgt en udpløjet høj, i hvilken der fandtes 2 grave fra enkeltgravskulturen. I den øverste grav fandtes en stridsøkse og 63 ravperler. Undergraven indeholdt intet gravgods. På en mark hos gdr. Valdemar Zacko, Erslev, har man undersøgt en udpløjet gravhøj, der fandtes ligeledes en grav fra enkeltgravskulturen, i hvilken der var 74 ravperler, men ingen stridsøkse, deraf må man regne, at denne grav var en kvindegrav. Hos gdr. Alfred Krogh, Storup, har man undersøgt en stendyngegrav og fundet en hjerteformet pilespids af flint. Det må bemærkes, at det var 7. gang indenfor 4 år, at museet har været kaldt ud til Alfred Krogh for at gøre arkæologiske undersøgelser. De fleste gange har det været værdifulde ting, der er blevet fremdraget.

Hos gdr. Ole Christiansen, Tødsø, har man undersøgt en udpløjet høj, her var det også en grav fra enkeltgravskulturen, denne indeholdt en stridsøkse og en rund ravperle. De fleste af de grave, museet har undersøgt, er fra den jydsk enkeltgravskultur. Den døde har været gravsat i en plankekiste, kun støttet af enkelte sten. Selve kisten tegner sig i jorden som et sammenpresset sort lag på ca. 3-4 mm.

Museets bedste og mest værdifulde udgravning i denne sæson er undersøgelsen af 2 stensatte grave på en bakketop på en mark tilhørende gdr. Aage Soelbjerg, »Dalgaard«, Faarup. Her blev undersøgt 2 stensatte grave, en voksen- og en barnegrav. Voksengraven var meget sjælden, idet der på siden af graven var udbygget et lille kammer, i hvilken der fandtes et lerkar, derudover var der ingen gravgods, og af skeletterne var der kun meget svage spor. Disse 2 grave er fra samme tid og nedsat samtidig, idet de var anbragt i samme nedgravning. Efter lerkaret at bedømme må gravene henregnes til dolketid. Gravene bliver flyttet ind til museet.

Hos Ejner Larsen, Sindbjerg, er undersøgt en udpløjet høj. Her var over en trækiste anbragt ca. 4 kb.m. sten i størrelsen hånd- til hovedstore. Da træværket rådnede bort, er stenene sunket ned, den enorme vægt har ødelagt de de-

lige ting, der var givet med i graven. En bronze-dolk, der fandtes endnu rester af trækeden, en bronze-nål og et stort lerkar. Bronzegenstandene er så medtaget, at de ikke er egnede til udstilling på museet, derimod vil lerkaret blive samlet og indgå mellem museets værdifulde genstande.

Ovennævnte er de værdifuldeste undersøgelser, museet har foretaget i denne sæson, derudover har der været en del mindre undersøgelser. Alle undersøgelser, museet har foretaget, har været fulgt af egnens beboere med stor interesse.

P. C. O. Nørgaard.

Tjen 250 - 300 kr. NU
Zig-zag kr. 598,-
Udb. kr. 150,- pr. måned kr. 40,-
Kaster over samme, syr knaphuller, let at betjene, stort tilbehør.
HANDMODEL fra 348,-
Royal-fabrikkerne giver 25 års garanti. Gratis service og sykursus medfølger. Deres gamle maskine tages med i handelen. Lette betalingsvilkår.

ROYAL SYMASKINER
SENSATION!
NY FRIARM ZIG ZAG
Letvægt, 5-yr ærmer, lynlåse, kaster over samme, De sparer 397,-
Var specialpris **998,-**
NYTTESØM 1385 - 1095

SYMASKINECENTRALEN
Nygade 17 . Nykøbing Mors . telefon 72 15 72

Vi står gerne på hovedet for at gøre kunderne tilfreds

Symaskinecentralen

Nygade 17 . Nykøbing Mors . telefon (07) 72 15 72

Drengæere

af Marius Dalsgaard

Denne historie handler om en god dreng og en slem dreng.

Den gode dreng hed Thomas, og han var virkelig så god, at man skulle synes, at alle mennesker måtte synes godt om ham.

Hans skolekammerater kunne imidlertid ikke rigtig lide ham. De gjorde nar ad ham og kaldte ham ved slemme øgenavne, sådan som drenge vil gøre. De almindelige øgenavne brugte man ikke. En tid kaldtes han søster eller Søsse, fordi drengene syntes, han var en tøsedreng.

Men så fandt man på det allerværste hånsnavn. Man kaldte ham St. Thomas — og det er nu også et særlig ondskabsfuldt navn til en dreng med bare ganske almindelige æresbegreber.

Hvor havde stakkels Thomas dog måttet lide for det navns skyld!

Han havde forsøgt alt for at blive fri for det. Han havde endog forsøgt sig med at hviske til sine kammerater, når de var oppe i lektien i historietimen. Læreren, den skikkelige hr. Sørensen, havde ikke engang skændt på ham, kun rystet misbilligende på sit buskhårede hoved, akkurat som om han ville sige: »Også du, min søn Brutus!«

Thomas havde dristet sig til at spille klink i skolebestyrerens baggård; — men det blev ikke opdaget, og han fik ikke den anmærkning, som han gerne ville have givet et helt kvartals karakterpenge for at få.

Så havde han ikke forsøgt sig med den slags tiere. De små skridt bort fra dydens vej havde ikke haft den ønskede virkning. Drengene påskønnede ikke hans offer. De fandt vel snarest, at han havde gjort sig om muligt latterligere, end han var i forvejen. Hans forsøg var vel også nok noget

*De går
ikke forgæves*

i

Slagteriudsalgene

ubehjælpssomme. Han havde jo ikke den mindste færdighed i den slags ting.

Inderst inde var det ham også imod at gøre noget, som var forbudt.

Se, der var nu hensynet til hans moder. Hun var så stolt af, at hendes søn var den flinkeste dreng i skolen, måske den dygtigste i byen og sikkert den lydigste i hjemmet.

Dersom han skulle forspilde sin moders gode omdømme, var han sikker på, at det ville knuse hendes hjerte.

— — —

Den slemme dreng var af en helt anden støbning. Der gaves ikke den forbrydelse i skolens annaler (årbøger), som han ikke havde gjort sig skyldig i — og havde han ikke gjort sig skyldig i den, var årsagen den, at han ikke havde hørt om den.

Han blev brugt som et advarende eksempel af lærere og forældre overfor andre drenge, som ikke var slet så slemme.

Ved sjældne lejligheder, når hans moder ikke havde hørt noget om hans misgerninger en hel lang dag, blev han kaldt »Kalle«.

Dersom han bar dette navn to dage i rad, gjorde hans forældre bedst i at sende bud efter lægen; thi så kunne de roligt gå ud fra, at han ikke var rigtig rask.

Drengene *turde* ikke kalde ham andet end Karl.

Det var kun de allerstærkeste drenge i 4. mellem- og realklassen, som dristede sig til at kalde ham Næsehornet — et øgenavn, som hentydede til hans kraftige, buede næse.

Lørdag eftermiddag — alle raske drenges ugentlige festdag — gik Karl hen ad gaden i meget sort humør.

To gange havde han fået prygl den dag — een gang i skolen og een gang hjemme — og det endda for den samme forseelse. Det var da også nederdrægtigt, at skolen havde fået telefon, så var det så let for skolebestyreren at ringe hans fader op og fortælle hans meriter. Han havde tit tænkt på at klippe den telefontråd over; men det turde han dog ikke. Han var nemlig bange for, at han skulle få med politiet at gøre, og det ville han nu ikke.

Som han nu gik her på gaden, følte han en brændende trang til at finde en eller anden, som han kunne lade sin harme gå ud over. Og netop nu sendte skæbnen den gode dreng imod ham.

»Hallo, St. Thomas!« råbte Karl hånende.

Thomas sagde intet. Hans moder havde forbudt ham at tale med Karl, og så gjorde han det ikke. Han var også i dag fast bestemt på at lyde, koste hvad det ville.

»Hvad er der i vejen, fromme helgen? Har hans helighed mistet mælet? Kan du ikke lukke bøtten op, din hængeaks?«

Stadig intet svar.

»Nå, så du er bange for at tale med mig?« råbte Karl.

»Nå, det er godt, at du kender dine overmænd og viser dem den skyldige ærbøddighed! Ved du, hvad du er? — Du er en stumphalet kujon.«

Det er i almindelighed slemt at blive kaldt en kujon;

Belysning

...gode gaver
giver varige goder

Vils Installationsforretning

Aut. el.-installatør Jørgen W. Søgaard

Vils, Mors — Telefon 76 70 36

kør sikkert

kør SAAB

Evald Kristiansen

Aut. SAAB-forhandler, Vils, telefon 76 70 10

Kære frue eller frøken

mon De ved

at Alice's Trikotage har et stort udvalg i spinlon kjoler og dragter til de helt rigtige priser, str. 38-52.

Mon De også ved

at vi har et stort udvalg i bluser og nederdele.

Mon De endelig ved

at De altid er velkommen til at se og spørge — vi viser Dem alt, hvad vi har.

Alice's Trikotage

Nørregade . Telefon 72 04 04

Glædelig jul - Godt nytår

ønskes vore kunder

Al forsikning

»ANKER«

Det
lokale selskab

FORSIKRINGSAKTIESELSKABET »ANKER«

Havnegade 13 . Nykøbing Mors

Telefon (07) 72 20 24

men i skolens sprog betød »stumphalet« det allermest nedværdigende.

»Det er jeg ikke!« sagde Thomas.

Enhver anden dreng ville have sagt: Det kan du selv være. Men Thomas ønskede ikke at indtrænge nogen udfordrende stilling. Han nøjedes med at gøre en bestemt indsigelse og ellers kun holde sig til sagen.

»Så skal vi slås!« sagde Karl og tog et tag i bukserne for at være klar over, om seleknappeerne var i orden. Manganen rask dreng har tabt ynkeligt, fordi denne ringe ting ikke var i orden.

»Nej, det vil jeg ikke!« sagde Thomas bestemt.

»Du vil ikke! Da skal jeg pynte dit glatte pigefjæs!« skreg Karl og faldt ud med et vældigt nævestød.

Thomas afbødede det første; men det andet traf ham midt på næsen, så den begyndte at bløde frygtelig. Men heller ikke da gjorde han noget forsøg på at værges sig. Han søgte kun at dække sig mod den byge af slag, som nu regnede ned over ham. Det varede imidlertid ikke længe, inden Karl holdt op. Han satte kun pris på en kamp.

Dette her smagte for meget af overfald og var ikke helt efter Karls hoved.

Han gik derfor fløjtende sin vej.

— — —

Det var med meget blandede følelser, at Thomas begav sig på vej ad hjemmet til. Han mente, at han havde båret sig ad, som han skulle og burde, og dog måtte alle, som nu traf ham, antage ham for en slagsbroder.

Hans moder stod i gadedøren, da han kom hjem, og det kan nok være, at hun gjorde store øjne, da hun så hans skrammede og blodige ansigt.

»Men Thomas! Thomas!« råbte hun. »Hvad har du dog været oppe i?«

»Intet!« sagde han. »Det var ikke min skyld!«

Thomas var langt fra at være i humør til at inklade sig på lange forklaringer.

»Intet? Du har jo været i slagsmål!«

»Nej, moder, det har jeg ikke; men der var en dreng, som slog mig. Jeg slog ikke igen!«

»Det har været den ondskefulde dreng af købmand Kristensens — naturligvis! Men du må da have gjort noget for at ophidse ham?«

»Nej, moder, det har jeg ikke! Han sagde, at jeg var en stumphalet kujon, og det er jeg ikke — og så sagde jeg, at det var jeg ikke.«

»Kan du se? — Det vidste jeg nok! Der hører altid to parter til i et slagsmål. — Jeg ved, at jeg gang på gang har sagt dig, at jeg ikke vil se, at du har det mindste at gøre med Karl Kristensen. Åh, Thomas, at du kan være så ulydig mod din moder; det havde jeg nu aldrig troet om dig, du skal have en ordentlig straf for dette. Nu kan du gå i seng uden aftensmad, og i morgen, det er søndag, kan du få lov at blive inden døre hele dagen.«

Denne straf syntes Thomas alt for skærende uretfærdig, og han syntes også, at hans moder skulle høre lidt mere af sagens sammenhæng. Han havde gjort, hvad han kunne for at være en rar dreng; men alt lod til at være forgæves. Det var da også forfærdeligt, at hans egen moder kunne mistænke ham for at være en slagsbroder. Hun måtte da kende ham bedre end alle andre, syntes han. Han var forresten sikker på, at hverken hans fader eller lærerne i skolen eller hans klassekammerater ville mistænke ham for at søge klammeri. Selv hans fader kaldte ham undertiden en tøsedreng! Det var en trist skæbne.

Det var med bitre tanker, at Thomas gik i seng den lørdag aften.

— — —

Søndag morgen stod Thomas stille op af sin seng.

Han havde intet hastværk. Der blev jo ingen morgentur

- i år skal det være

racerbaner

Märklin

Sprint

Scalextric

fra

**Nielsen &
Søgaard**

Telefon 72 02 95

**Dragstrup
CEMENTSTØBERI**

Frøslev

tlf. 74 42 11

✱

Alt i
bygningsartikler
rør
og fliser

*..gå tur i
butikken*

De er altid

velkommen

Markvorsen

Tlf. 72 14 33

sammen med forældrene den dag. Søndagstøjet trak han ikke i. Skoledragten var mere end god nok til stuearrest.

Da han kom ind i spisestuen, fik han at vide af pigen, at hans fader og moder var gået ud at spadsere. Han spiste sin frokost og gik så ind i dagligstuen og satte sig med en bog fra skolebiblioteket.

Det var imidlertid ikke historien om den gode, lille dreng, som den onde stedfader ville tvinge til at stjæle, at hans tanker dvælede ved. De var ganske andre steder henne. Han tænkte på, at den uret, som han i dag led, ene og alene stammede fra de andre drenges mistro til hans karakter. Først og fremmest var det Karl Kristensen, som var skyld i ulykken. Det var da nu også synd af hans moder at forlange så meget af ham.

Nu hørte han, at hans forældre kom hjem. De var ved at gøre sig i stand til at gå i kirke. Han hørte sin moder beklage sig over hans opførsel i går. Hvad hans fader sagde, hørte han ikke altsammen. » — — — — ligner ham ikke! « var de eneste ord, han opfattede.

Det var for meget. Thomas brast i gråd; men det var ikke anger, som fyldte hans sind.

I det samme gik døren op, og hans moder kom ind for at hente salmebogen, som lå på klaveret.

»Det er da godt, at du fortryder din dårlige opførsel«, sagde hun. »Jeg vil håbe, at denne straf må blive dig en lærestreg, og at du ikke så snart vil være ulydig igen«.

Thomas svarede ikke. Han græd kun heftigere. Hans moder havde netop rørt ved det ømmeste punkt. Han havde jo intet at fortryde. Og hans moders ord fik bægeret til at flyde over.

Så snart den sidste lyd af forældrenes skridt var døet bort, sprang han op, løb op til sit soveværelse, badede sit blussende ansigt med svampen og sørgede omhyggeligt for at fjerne ethvert spor af gråden. Så sprang han ned i entreen, tog sin gamle hat på og skyndte sig ud ad bagdøren.

Få minutter efter kunne man se ham ilsomt styre kursen hen mod byens sportsplads bag anlæget, hvor han vidste, at han kunne træffe drengene — og da særlig Karl Kristensen. Om ham drejede alle hans tanker sig.

Han var fast bestemt på at søge en afgørelse.

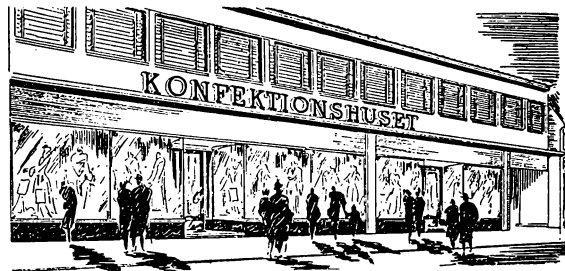
Drengene var meget rigtig på sportspladsen. Da de så Thomas, begyndte de at håne ham med tilråb og de forhadte øgenavne, så snart han var indenfor hørevidde.

»Der kommer St. Thomas!« råbte de. »Han kommer nok for at vende den anden kind til, så Karl rigtig kan klø ham«.

Men Thomas agtede ikke, hvad de sagde. Han gik lige hen, hvor Karl stod.

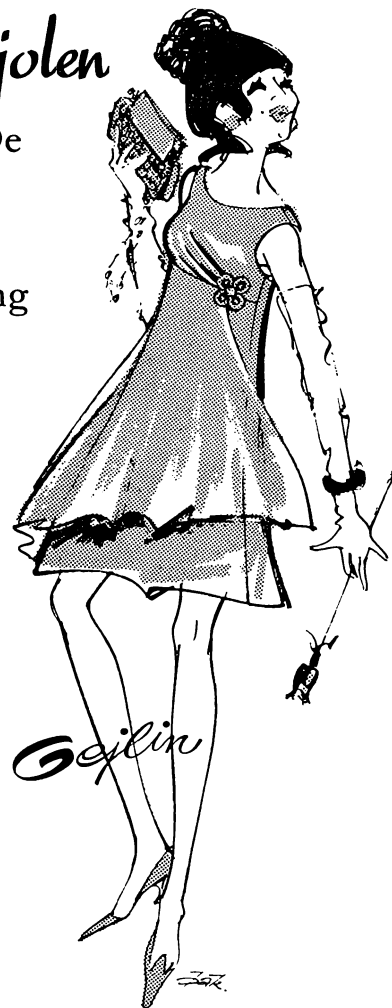
»Jeg kommer for at prygle dig!« sagde han roligt. »Og det er ramme alvor, Karl!«

»Se, se!« sagde Karl drillende. »Den store helgen kommer for at prygle mig. Vi drenge kalder det nu *at klø*; det er måske mere grammatikalsk at sige prygle. Den lærde mand ved jo besked om alt. Men St. Thomas, ved du ikke, at det er syndigt at slås og det navnlig en søndag formiddag?«

Julekjolen

finder De
i Deres
Special-
forretning

Indkøb hos de bedste leverandører gør, at De i vor kjoleafdeling finder et imponerende udvalg til populære priser, og dette i forbindelse med et tjenstvilligt personale gør, at flere og flere køber kjoler hos

Konfektionshuset

DERES SPECIALFORRETNING

Nykøbing M. . Telefon 72 12 12

»Det ved jeg meget vel; men det bryder jeg mig ikke om i dag. Nu er det min mening, at jeg vil have en ende på det.«

Da Karl så, at Thomas absolut havde til hensigt at fuldføre sit forsæt, syntes han et øjeblik, at det var prægtige løjer. Et blik på Thomas's ansigt var dog tilstrækkeligt til at sige ham, at det ville blive en hård og forbitret kamp. Han vidste fra gymnastiksalen og sportspladsen, at Thomas var stærk, og at han var både smidig og behændig.

Der var imidlertid ingen, der skulle mærke noget til Karls overvejelser. Han gjode sig hurtig rede til kamp.

— — —

Karl havde bedømt stillingen rigtig.

Det blev en meget hård kamp. På grund af mange års øvelse var Karl den bedste fægter. Men Thomas havde fået en slags besærkerang. Han slog hensynsløst og hårdt og lod til selv at være fuldstændig uimodtagelig for alle sin modstanders slag og stød. Drengene så beundrende til. Aldrig havde de kunnet tænke sig, at Thomas var så stærk.

»Det bliver hårdt for Næsehornet,« sagde en lille purk fra en af underklasserne, som af hjertet undte Karl de klø, han fik.

»Thomas har kræfter!« sagde en stor dreng fra 4. mellem anerkendende.

Pludselig fo'r Thomas med et spring ind på Karl, slog armene om livet på ham, løftede ham i vejret og slyngede ham mod jorden.

Han faldt ganske vist også selv; men han kom til at ligge ovenpå Karl, der vred sig for at blive fri.

Thomas slog ikke mere. Han lagde alle sine kræfter i for at holde sin modstander fast.

Der gik mange mærkelige tanker gennem Karls sind. Thomas var jo en helt anden dreng, end han havde tænkt. Det var langt fra, at han var en stumphalet kujon. Hvor han dog fortrød, at han havde villet tvinge Thomas til at slås i går. Han lovede sig selv, at det skulle han aldrig mere indlade sig på. I grunden var han yderst flov over hele denne historie. Den ville give ham meget at tænke på, og han var fuldstændig klar over, at han kun fik, hvad han fortjente.

Endelig sagde Karl så højt, at alle drengene hørte det:

»Det er nok! Jeg giver mig!«

Thomas rejste sig, og et øjeblik efter var også Karl på benene.

De trykkede hinandens hænder og var i grunden venner fra den dag af til gavn for dem begge.

Thomas gik lige ind til sin fader og moder, som sad ved middagsbordet. Hans udseende var alt andet end smukt. Hans venstre øje var nærmest sort, blåt kunne det næppe kaldes; hans læber blødte, og hans klæder var forrevne og frygtelig snavsede. Men hans øjne strålede, og han så uendelig lykkelig ud.

»Men Thomas!« råbte hans moder himmelfalden ved hans udseende. »Har du nu været i slagsmål igen?«

Nykøbing Jern & Stål

Ringvejen . Telefon (07) *72 06 00

»Ja, i dag har jeg været i slagsmål!« sagde Thomas frimodigt og rede til at tage sin straf. »Jeg har pryglet Karl Kristensen, og det kan du tro, at jeg er glad for.«

Det var mærkeligt, som hans fader fik travlt med at tørre sig om munden med sin serviet, og at han kom til at hoste så voldsomt. Hans moder vidste hverken ud eller ind. Var det virkelig hendes lille Thomas, der stod der og så ud som en almindelig gadedreng?

»Det er det, jeg siger!« sagde hun til sin mand. »Du skulle have givet ham en dragt prygl i aftes; men du ville ikke. Du så helst, at han var lige så uartig som andre drenge!«

»Nej, ikke uartig — men en ærekær dreng kan jeg godt lide!« sagde han.

Hun gik ind i soveværelset for at hente borvand og forbindelsessager.

Men faderen gik hen og tog Thomas med ud i køkkenet. Her fik han hos pigen en god skive råt kød, og den fik Thomas lagt på øjet. Der er jo intet i verden, der er så godt for et blåt øje som råt kød.

Hvad brød Thomas sig om et blåt øje nu.

Han havde pryglet skolens værste slagsbroder, og nu vidste han, at han fik fred. Hans fader ville hjælpe ham med øjet. Sådan noget havde han aldrig gjort før. Han plejede ellers at gøre nar, når Thomas skulle have en klud om en rift i en finger.

»Du tampede ham godt?« spurgte faderen.

»Ja, det gjorde jeg!«

»Men du fik vel mest?«

»Nej!« protesterede Thomas. »Jeg holdt ikke op, før han overgav sig! Men det gik ærligt til det hele!«

»Det tror jeg nok, min dreng!«

— — —

»Fader, har du haft et blåt øje i din drengetid?« spurgte Thomas stiltørdigt.

»Det er hænder mig, kan jeg huske! Men jeg kæmpede kun med lige våben, og kun når jeg var nødt til det! Det kan jeg se, at du også gør, Thomas! Hold altid fast på det!«

»Det skal jeg nok, Fader!«

Morsø klarer alt

- lige fra kærnen til Dem!

Græstrø

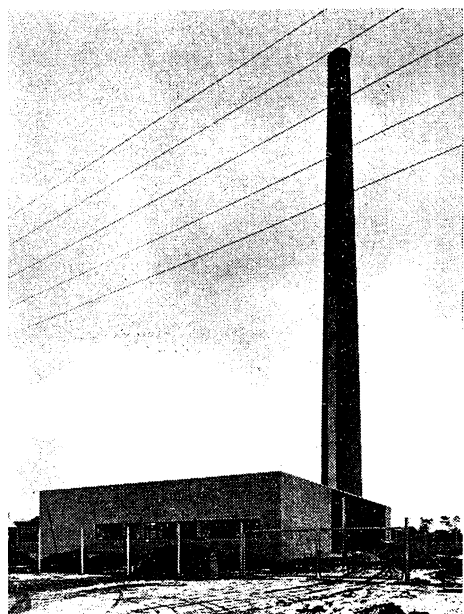
Plænegræstrø

Kløverfrø

- øens frøfirma

Roefrø

Fjernvarme-
centralen,
Nykøbing M.
(proj. ing.:
H. A Nielsen)

50 M HØJ SKORSTEN, INDVENDIG
FORET MED MOLER-RADIALSTEN

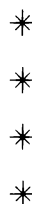
skamol

1/8 SKARREHAGE MOLERVÆRK

møbler og tæpper

for alle hjem til alle priser

Gå til fagmanden
med Deres møbel- og
tæppeproblemer

Fixotræ Møbler

Egon Østergaard
Ø. Assels 76 40 36

Sallingsund Færgesfart

*Overfart
hver hele og halv
time*

Feggesund Færgesfart

*Overfart
hver hele og halv
time*

KUN FRA 7-24

...oplevel julen
i hyggelige

Sallingsund FÆRGEKRO

Jul og klokkeklang

af Gerda Hegnet Bach

Man kan pludselig, uden påviselig årsag, blive grebet af julestemning, måske ved at opfange stjerneglimtet i barneøjne eller simpelthen gennem tændte lys og granduft.

I år behøver jeg bare at smutte ud i min plet have for at høre julens stemme. Har altid længtes efter at bo i et hvidkalket hus, det gør jeg nu, dog kun til havesiden. Det fortryller mig ved at ligne vor i sin tid lave præstegårdslænge, kun køligheden kan jage mig ind i stuens lunhed igen, men også her findes lighed og inspiration.

Tilmed bor jeg nu på den hjemlige gård og kan høre kirkeklokken, når solen bliver »ringet op og ned«, eller hvis malmet kalder til gudstjeneste, vel aldrig stærkere end ved højtider.

På få minutter kan jeg nå forbi »det gamle Karby posthus« og lidt henne ad vejen skimte træerne i min barndoms Edens Have. Det vil jeg helst i skumringen, da ligger vor gamle præstegård der nemlig igen med konfirmandstuen, hvor jeg dengang gik til forberedelse igennem fire år. Dog stillede far den betingelse, at jeg skulle lære den samme lektie som »de rigtige konfirmander«. Een af disse sagde forleden til mig: »Jeg glemmer aldrig pastor Knudsens gennemgang af H. C. Andersens »Klokken«, måske fordi din far samtidig forklarede os, at eventyret, åndeligt set, ligeså godt kunne være oplevet på Mors som andre steder i verden«. Jeg husker det kun dunkelt, men fik pludselig lyst til igen at læse derom og indbilde mig, eventyret er oplevet i delvis Højriis og Legind Bjerger, ligesom »de snevre gader i den store by« peger stærkt mod Nykøbing.

Fortalt i store træk handler »Klokken«, som de fleste kender, om en forunderlig dragende klokkeklang, ingen kunne frigøre sig for den, og ingen kendte dens oprin-

delse, man mente, lyden kom dybt inde fra skoven. Flere prøvede at udforske underet, også fordi landets hersker ville belønne dem derfor.

Efterhånden blev der mange forklaringer, belønninger og megen berømmelse at høste. Men nogle kunne ikke acceptere tingene, deriblandt et hold konfirmander, som hånd i hånd drog ud i skoven for at løse problemet. Dog faldt de fleste fra med undtagelse af en kongesøn og en meget fattig dreng.

Men også de skiltes, fordi den ene mente, at klokketonerne kom fra højre, og den anden hørte dem fra venstre, »fra den side, på hvilket hjertet sidder«.

Alligevel mødtes de omsider, hver havde ad sin vej nået målet: De løb hinanden i møde og holdt hinanden i hænderne i naturens og poesens store kirke og over dem klang den usynlige, hellige klokke, salige ånder svævede over denne med et jublende halleluja.

En digter maler undertiden syner for øjnene af os og lægger ord i pennen, hvis betydning vanskeligt kan klares. Dog tror jeg, digteren har ment, at hin vidunderlige klokkeklang skulle være et udtryk for evighedslængslen i et menneske og en ledestjerne til himmelvejen.

Nogle når denne ad brede, lyse veje gennem en harmonisk livsudvikling i lighed med kongesønnen. Andre må, ligesom den fattige dreng, kæmpe sig frem ad smalle, tornede stier.

Der vil altid bo mennesker på livets solside og på dets skyggeside, og så er der lysere og gladere naturer, som der er mørkere og tungere. Dog kan vi alligevel mødes i et fælles mål: I forvisningen om, at Jesusbarnet blev født i den hellige julenat til frelse for alle mennesker.

Gerda Hegnet Bach.

Soldaten Jens og den utro Oline

*

af Knud Møller

Der har i tidernes løb været skrevet meget om pigernes utroskab, og det samme er emnet i det her gengivne digt.

Det er skrevet i året 1864 af Jens Mathias Pedersen, født 1. juli 1837 i Solbjerg. Han blev indkaldt til hæren i 1863 og var med på Dybbøl 1864 i skanse II, der lå på den meget udsatte venstre flanke, det var kun den skanse, som havde de dengang nye riflede kanoner, i de andre skanser var det forladekanoner; på de dage, hvor der var træfninger i forpostterrænet, åbnede alle skansernes kanoner ild, ellers var det kun skanse II og tildels skanse I, der fik lov til at skyde for at besvare ilden fra de tyske kanoner på Broagerland.

Jens Mathias Pedersen var med i den artillerikommando, der blev ledet af løjtnanterne Anker og Carstenschield. Hele kommandoen gjorde sig meget bemærket ved sin store og heltedige indsats i forsvaret af Dybbøl, og ikke mindst da stormen kom den 18. april kl. 10; Jens Mathias Pedersen hørte til dem, der var heldige og overlevede, han vendte hjem til Mors og sin pige, Oline, som han var kommet sammen med i flere år. Men Olines far ville, at hun skulle giftes med en rig gårdmandssøn; så der var løbepas til Jens, og det er i sin store sorg over at blive vraget, at han skriver sit afskedsbrev på vers til Oline.

I sidste vers skriver han: »Nu da mit navn er til ende, så lægger jeg ned min pen«. Det er fordi, han har indret-

tet sine vers således, at det første bogstav i hvert vers er et bogstav fra hans navn, og da der er 19 bogstaver i hans navn, kom der således 19 vers i hans afskedsdigt til Oline.

Jens kom dog over sin sorg. Han blev i 1869 gift med Johanne Bjerregaard fra Thy. I dette ægteskab var der otte børn; han døde 23. juli 1926 i København. En af hans døtre, der blev min mor, har fortalt og gengivet afskedsdigtet for mig.

Jorderigs sorg og smerte
umulig kan undgås, nej,
lige ind til mit hjerte
har sorgen banet sig vej.
Før sang jeg: Fryd dig ved livet,
var munter og altid til pas,
men glæden er fra mig vejet
og sorgen taget plads.

**Johansen
& Pedersen**

*

Tømremestre

Telefon 72 11 39
Nykøbing Mors
Gasværksvej 53

**Bilen køber man
selvfølgelig
hos**

**A/s Arne
Rabenhøj**

Aut. GM-forhandler

*

**Nykøbing Mors
Telefon 72 15 00**

**Centrums
Radio og TV**

Fjernsyn, radio
el-artikler
Philips byggesæt

J. SIXHØJ

Ljørslev pr. Nykøbing Mors
Telefon (07) 76 60 75

En perle er fra mig forsvunden.
En lilje blandt blomsterne.
Mit fremtids håb er grundet
på dette klenodie.
Men lykkens hjul sig vendte,
orkanen rejste sig.
Falskhed glæden endte,
som smiled' det af mig.

Når noget kostbart bliver borte,
søger man efter det,
men det jeg ej gjorde,
var det måske uret?
Nej, hvad kunne det nytte,
det som før var mit,
en anden har taget til bytte
og kalder det nu sit.

Se bladet sig ofte vender,
før nogen tænker derpå.
Glæden kan hastig få ende,
det jeg erkende må.
For nogen kan få at vide,
hvad mig vederfare er,
jeg sætter mig for at skrive
disse få linier.

Med tårer på kinden jeg siger
frit for Gud og enhver,
jeg elskede højlig en pige
og havde hende så kær,
men hvad kan det mig nytte,
hun ikke vil elske mig.
Sit venskab hun agter at bytte
og øve mod mig svig.

Ak, hør nu min yndige dukke,
tillad mig et øjeblik,
at jeg min mund oplukke
og tale til dig frit
og spørge, hvorfor du kunne
forspilde mig min ro.
Jeg troede ingenlunde,
at du var så utro.

Tør jeg nu spørge dig kære,
hvad årsagen var dertil,
at du så falsk ville være
og mod mig øve dit spil,
så nødig om dig vil tænke,
at kødets lyster du vil.
Herredom over dig skænke
jeg fristes må dertil.

**Alt i glas
til nybygning**

Stort udvalg
i malerier
rammer
og relieffer

Jørgen Tolmer

Glarmester . Tlf. 72 03 41 . Nykøbing Mors

Smørrebrød

*

Varm mad

*

God kaffe

Landmandshjemmet

Nygade . Telefon 72 01 31

Hold Dem til **VOLVO**
den holder til Dem!

Henning Dahl Pedersen

Telf. 72 16 88 og 72 10 95
Vesterbro, Nykøbing Mors
aut. Volvo forhandler

Se vort **Julekatalog**
— der er mange gode
gaveidéer

Gør Deres juleindkøb
i god tid hos

Jørgen Brandt
I senkram . Sport . Udstyr

Telefon (07) 72 04 00

Kom og se vort udvalg i
kranse, juledekorationer
og julens blomster

P. Holbæk Jensen

Vesterbro 21
Nykøbing Mors . telefon 72 01 51

*Lad Deres gæster
bo og spise på*

Missionshotellet Bendix

telefon 72 00 44

Byen førende — ældst — størst — bedst

I **Hjemmebageriet, Nygade**
og **Leans bageri, Fruevej**

finder De altid stort udvalg i fine
hjemmebagte småkager og formkager.

~~~~~
LEANS BAGERI

Byens nyeste, med hjemmebageriets
gode kvaliteter. Brød bringes over hele
byen.

Lean Blaabjerg . tlf. 72 03 45

M A L E R M E S T E R

Harry Larsen

Nykøbing Mors . telefon 72 02 69

Har du samvittighed i barmen,
spørg, hvis den sover ej,
om ikke du er faren
henad syndens vej.
Tænk det skridt du har vover,
tænk du har brudt din ed,
tænk du, som tit har lovet
mig evig kærlighed.

I vores venskabs dage
hvad var os mere kær
end at tilsammen være
i stille ensomhed.
Jeg tit nu mindes de stunder,
vi vandred frem i arm,
og da jeg rolig kunne trykke
dig til min barm.

At få mig en kæreste være
vel ikke så vanskelig,
men nytter det, medens jeg bærer
i hjertet bekymring for dig.
Og hvor skal jeg finde din lige
som dig så dyrerig,
og hvor skal jeg finde den pige,
jeg elske kan som dig.

Sejrrig din fader forlader
valpladsen med stor magt.
Stolt af den fjende han hader,
han nu har ødelagt.
Ja, nogle på vægtskålen vejer,
hvem deres børn er værd,
når bare de mønter ejer
så skam med kærlighed.

Prægtig er det at være
velsignet med guld og gods,
især når hæder og ære
vil bygge og bo derhos.
Ingen af os har af Gud Fader
til dels stor rigdom og pragt,
mærkeligt er det, du lader,
din faders vilje få magt.

Eksempler mange os viser,
ak, hvor tåbeligt,
forældrene lykkelig priser
det barn, de rigt får gift.
Og kiv og strid end hører
til dagens orden, og om
skilsmissemis ende gøre
på ægteskabets bånd.

Da venskab stod i sin kærne,
Krigen sine arme oplod.
Dannemarks sønner måtte værne
for landet og vove sit blod.
Fra hjemmet jeg måtte mig pakke
ind til det mørkeblå,
fik plads på Dybbøl Bakke
i Skanse nr. 2.

En tro oprigtig pige
du var mod mig dengang,
da Preussen og Østerrige
de gæsted i vort land.
Mit hjerte så tit blev nøstet
af dine breve den gang,
da skansen og blokhuset rysted,
granaterne om os sprang.

Rækker du mere mig hånden,
jeg gerne tilgive dig vil,
og for ny at knytte båndet,
for evig at høre dig til.
Og havde du taget til mage
een, som er mere rig,
jeg ønsker dig gode dage
lev stedse lykkelig.

Så mange kan syge blive,
og mange til drik sig slår
blot for at miste sin pige,
så nær det til hjertet går.
Takket være Vor Herre,
at jeg så tålmodig
har kraft at byrden bære,
som du har lagt på mig

Et yndigt land indhegnet
af Limfjordsvande blå,
Morsø kaldes egnen,
hvor først jeg lyset så,
i Solbjerg jeg fødtes til verden,
og dér jeg fandt min ven,
i Solbjerg fandt jeg kærnen,
som nu er visnet hen.

Nu da mit navn er til ende,
så lægger jeg ned min pen,
og disse linier jeg sender til
dig, som var min ven,
adjø, farvel min pige,
alt godt jeg ønsker dig,
og ønsker Gud dig give
et lod i Himmerige.

Knud Møller.

Husk **film og
blitzpærer**
til julefotograferingen

Morsø Boghandel

v. Aage Platz

ALGADE . TLF. (07) 72 03 10

MALERMESTER

Peter Christensen

Møllevænget 25

Nykøbing Mors

Telefon 72 04 16

Simon Schøler

ELEKTRO INSTALLATØR

Grønnegade 10 . Nykøbing Mors

TELEFON (07) 72 06 58

Broderi og strik

En ulykkelig hændelse...

*

af Anton Blåberg

En sommermorgen i juli for 233 år siden, altså 1735, skete en ulykke i Galtrup. Den 70-årige Thomas Jensen druknede i en af tørvepytterne på sin mark, hvor han var ude for at se til sine dyr.

Thomas Jensen havde i over fyrretyve år været fæster i den eneste gård i Galtrup, der hørte til Dueholm Kloster. Gården var dengang på 12 tønner hartkorn; nu er den kun halv så stor, kaldes Smedegaard og ejes af Claus Dahlgaard.

»Tammes i Gåltrup«, som han blev kaldt, var født engang i 1660-erne i Tødsøgaard i nabosognet Tødsø. Hans fader, Jens Marcussen, var en meget anset mand, delefoged på Dueholm og tinghører ved herredstinget. Han kunne skrive sit navn, hvad der var en sjældenhed blandt den tids bønder.

1692 giftede Thomas Jensen sig til gården i Galtrup med enken efter Mogens Christensen, som var død året før. Enken, Mette Pedersdatter, var 25 år ældre end ham; men det har nok ikke gjort så meget, han fik jo gården med. Han var dog ikke så heldig med hende, hun døde først 17 år efter i en alder af firs år.

Nu måtte Thomas ud og se sig om efter en ny kone og fandt hende i Solbjerg, hun hed Bodil Kjeldsdatter og var en del yngre end ham. Hendes fader, Kjeld Thorsen, var kendt som en dygtig murer, der istandsatte adskillige kirker i årene op mod 1700.

Med Bodil fik han 4 børn i 10-året 1710-20. Af fadderlisterne ved disse børns dåb får man et indblik i deres omgangskreds. Det var naboerne i Galtrup, mandens og ko-

Korn

Foderstoffer

Gødning

Såsæd

Kemikalier

**Morsø Andels
Gødnings- og Foderstofforening**

Nykøbing Mors . telefon 72 08 00

nens søskende i Tødsø, Tøving og Solbjerg. Til gudmoder for børnene havde i de 3 tilfælde fået præstens kone og i det 4. en datter fra Skarregaard i Sejerslev.

Thomas Jensen var ligesom faderen en agtet mand; men meget stilfærdig. Han ses kun én gang at have stævnet nogen for herredsfogeden, og da var det kværlanten Stephen Laursen i Tøving, der ustandselig lå i proces. Sagen mellem dem drejede sig om betalingen for et par stude, som Stephen havde købt af ham, men som han ikke havde fået betalt. Kun få gange nævnes han som tinghører.

Religiøs var han også. Præsten fremhæver det ved retsmødet efter hans død. I skriftestolen »beteede han sig som en bodfærdig synder«, menigheden skriftede jo dengang for præsten; til nadverbordet »fremkom han med kristelig devotion«. Selvom præsten har pyntet på det, må vi vist alligevel gå ud fra, at der her er tale om en mand ud over det almindelige.

Altså, den 70-årige mand gik lørdag den 23. juli 1735 tidligt om morgenen ud på marken.

Henne ved en af de pytter, som de for nylig havde gravet tørvemasse af, stod et par plage tøjrede. Thomas er enten faldet i pytten, de kåde plage har revet ham omkuld, eller måske er hans selv sprunget i, hvem ved? Det sidste kunne tænkes, da vi må gå ud fra, at han var noget tungsindet; en del af hans efterkommere var eller er tungsindige, og en af Thomas' døtre siges at være »noget vanvittig« i fæstebrevet på gården, da en svigersøn overtager den.

Han druknede i al fald; så tidligt var der ingen ude på markerne til at redde den gamle op. Hele lørdag og søndag ledte de efter ham, først mandag formiddag fandt de liget. I stedet for at bjærge det op, sendte de bud til by- og herredsfogeden i Nykøbing. Han kom ved 5-tiden sammen med 4 uvildige mænd til Galtrup og tog liget op.

Nu måtte retten på den følgende tingdag se at få opklaret, om der var tale om en ulykke eller et selvmord. Der var bare ingen, der havde set noget. Retten dømte så ud fra det, de kunne få at vide om hans liv og færden.

Naboerne forklarede, at de kun kendte ham som en oplyst kristen, som en god nabo og som en »ærlig Danne-mand«. Selv den før omtalte Stephen Laursen i Tøving havde ikke andet end godt at sige om ham.

Til slut stod også præsten, Peder Knudsen Gram, frem og holdt en lovtale over ham. Han vidnede bl. a., at han »besøgte Guds Hus til eksempel for den ganske Menighed«, at han »idelig« læste i bibelen, og at han og præsten gerne talte om den rette forståelse af det, Thomas havde læst.

By- og herredsfogeden kom da til det resultat, at der ikke kunne være tale om selvmord. Selvmordere og forbrydere måtte jo ikke begraves med klokkeringning m. m.

Thomas Jensen blev så begravet onsdag den 3. august; altså 9 dage efter, at han blev fundet. Helt uforandret kan liget ikke have været, når man tager i betragtning, at det var midt om sommeren. Hans enke beholdt en trediedel af gården, resten fæstedes af svigersønnen, Christen Chri-

stensen Balle. Han overtog så enkens del efter hendes død i 1755.

»Tammes i Gåltrup« er stamfader til en masse mennesker her på øen; af efterkommernes slægtsnavne kan nævnes: Kortbek fra Flade og Sundby, Frøslev, Mikkelsen og Hangaard fra Tøving, Balle fra Galtrup, Overgaard fra Skarregaard, Søndergaard, Vangsgaard og Kibsgaard, fra Solbjerg.

Til slut skal her også siges lidt om Thomas' mangeårige nabo og gode ven, præsten Peder Knudsen Gram. Før han som 43-årig i 1720 kom til Galtrup, havde han levet et omflakkende liv.

Han var født 1677 i Kalundborg; faderen var rådmand, men han blev student 1695 fra Aarhus Katedralskole. Peder rejste nu til Tyskland, hvor han blev tvunget ind til militæret. Efter nogle år som menig blev han underofficer; på en eller anden måde kom han til Frankrig, og her blev han løjtnant.

Efter 6 år i den franske hær kom han tilbage til fædrelandet. Han blev gift i København med en bryggerdatter og blev så selv brygger og grynmalers. Derpå blev han skoleholder i København, indtil han 1720 overtog præstekaldet i det afsides beliggende Galtrup. Her faldt han til ro og blev her til sin død 1758 i en alder af 71 år.

Anton Blaabjerg.

eras huse

før De bygger så tal med ERAS HUSE.

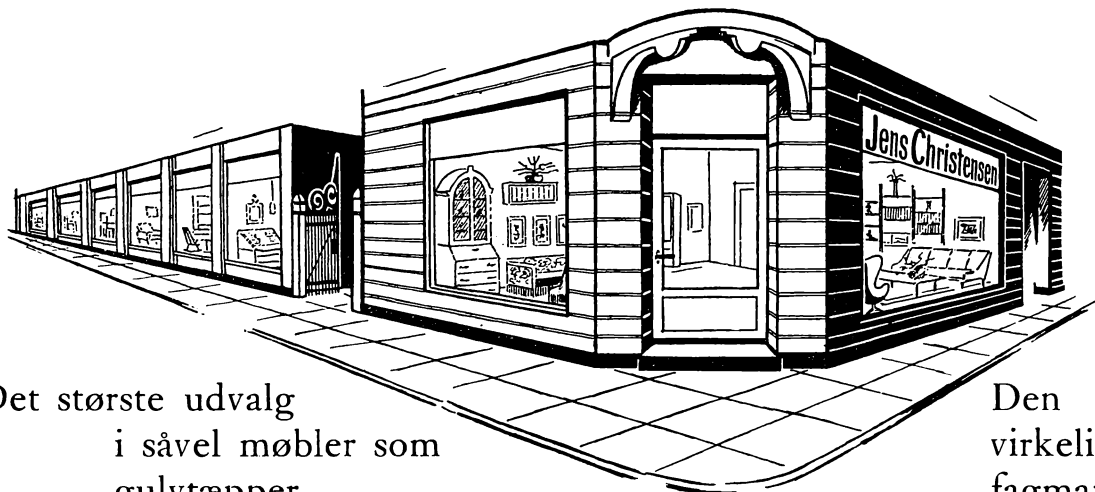
Vi bygger netop det hus, De ønsker. Vi ordner alt for Dem, tegning, byggetilladelse, ansøgning om forhåndslån og byggelån.

eras huse

er altid gerne til tjeneste. — Kom allerede nu, det kan tage lang tid at få byggelån.

eras huse

ØSTER JØLBY TLF. 74 11 71 . 74 12 13 . 74 14 00

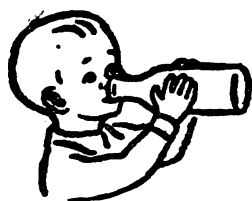

Det største udvalg
i såvel møbler som
gulvtæpper

Den
virkelige
fagmand

JC MØBLER

v. H. Christensen . Møbelarkitekt . Havnegade 6 . Telefon 72 01 92

**Homogeniseret
sød- og
tykmælk...**

MEJERIET *Engholm*

Nykøbing Mors . telefon 72 05 37

**fineste
kvaliteter...**

Brudgommen der venter sin brud

*

af Morten Jensen

Når solen tager morgenbad
og synger toner bløde,
jeg venter, du vil komme glad
og smile mig i møde,
hvor blomsterblade drysse
for dig med fryd at kysse.

Jeg venter dig på mosklædt bænk
ved kildens grønne rande,
og at du giver mig en skænk
af vældens friske vande.

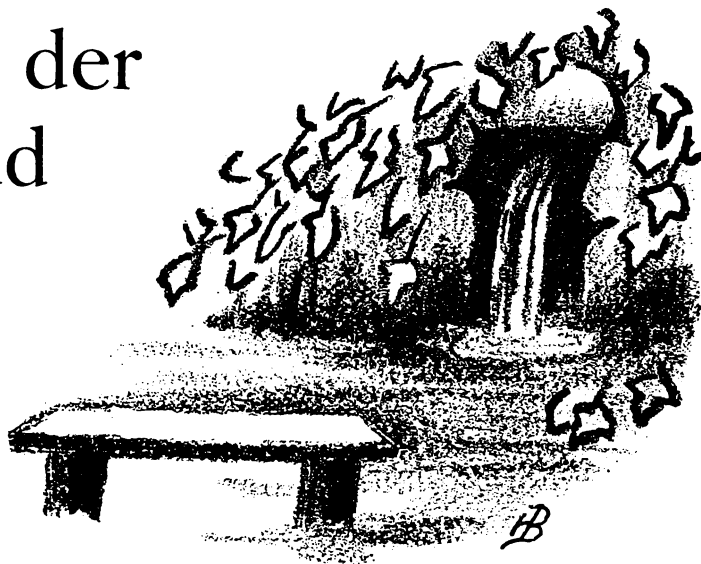
Hvor bækken sig et leje skær',
hvori den frem kan glide,
jeg venter, du vil komme der
og vandre ved min side.

Jeg venter dig ved skovens bryn,
hvor birk og bøg de favnes,
for at du dele kan mit syn,
hvor ingen skønhed savnes.

Det er, som en usynlig hånd
mig stadig til dig binder
med underfulde stærke bånd
og dyrebare minder.

Og kommer du så ej til mig,
mens blomster gror i enge,
så vil jeg se at finde dig,
selv om det varer længe.

Jeg venter på den søde stund,
hvor sikkert vi skal mødes,
hvor kærlighed i rosenlund
forynget skal genfødes.

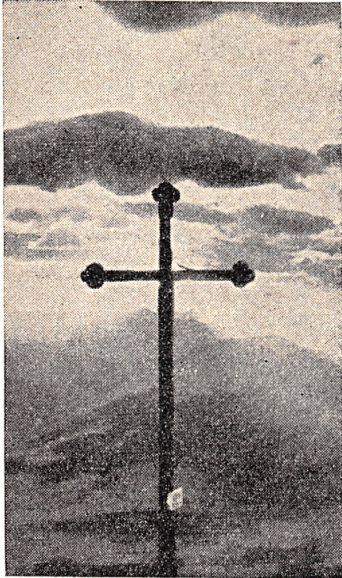

Glædelig jul!

Nedergaard-foto

Atelier for moderne portræt . Industri- og reklamefoto

Et eftermæle

af O. M. Schyum 1830

Færgesejeren ved Næssund, Christen Mortensen, kuldsejlede og druknede den 7. sept. 1830 og blev begravet på Karby Kirkegaard den 23. sept.

Eftermælet er forfattet af lærer Ole Madsen Schyum i Karby. Den tids degne havde god øvelse i at frembringe sådan et skrift. Der er intet glemt, både den afdødes time-lige og åndelige fortrin er taget med til belysning af hans eksemplariske liv. Men tonen, der går igennem det, bærer alligevel bud til os om en svunden tid:

At vi engang skulle dø, vide vi; men når og hvor har Gud visseligen ikke villet åbenbare for os. Skriften lærer det, og den daglige erfaring stadfæstes: at det er Naturens store og uforanderlige Lov, at alt skal ældes og forgåe. Også denne Dag bringer os denne vigtige Sandhed i Erindring, idet vi med en talrig og hæderlig Liig-Forsamling havde ledsaget en af vore Brødre til sit Hvilested, Graven, i Håb om en ærefuld Opstandelse. Denne vor salig hensovede Medkristne, Christen Mortensen (Ejer

NIELS JENSEN & SØN
(07) 72 1577

Prøv det!

- så feminin,
lun og
lækker føles
kun en pels

En lun og lækker
pels er en gave,
som vil glæde
enhver kvinde, ung
som ældre ...

Kom ind og lad
os vise Dem vort
store udvalg
i elegante
pelskåber

af Næssunds Færggård og Færgeløb) er født 1791 i Kjerup Bye på Hannæs af Forældrene Morten Christensen og Maren Sørensdatte, som straks efter at Gud havde velsignet dem med denne deres kjære Søn, lode ham indvie til Medlem af Jesu Næderige ved den hellige Dåb og gave ham forøvrigt en anstændig og christelig Opdragelse.

Da han var 8 år gammel, kom han ud iblandt fremmede at fortjene sit Brød, hvoraf han levede, til han var 24 år, da han først begyndte Søfart og Handel, hvortil Gud gav ham særdeles Lykke og Held. Heraf ernærede han sig vel i omtrent 11 År og sammensparede — i Sammenligning med hans Stilling og hvad han havde at begynde med — en betydelig Kapital, som satte ham i stand til for omtrent 4 År siden at købe Næssund Færggård og Færgeløb, som han satte i behørig Stand, både til Lands og til Vands, uden dog at behøve at gjøre de Familier uheldige, som han i sin Fødeegn havde forstrakt med Pengelån.

Som Ejer af bemeldte Færggård og Færgested kjende vi ham her som et særdeles flittigt og forstandigt Menneske, hvilket den Algode havde forundt naturlige Anlæg, hvorom vidner hans virksomme Stræben og de mange betydelige Forbedringer, han År efter År der foretog.

At hjælpe sin trængende Næste og gjøre Vel var hans kjæreste Lyst; thi de som holdt Løfte og bestræbte sig for at arbejde sig fremad her i Verden, kunde gjerne hos ham blive hjulpe. Også tjener dette som Bevis på hans Velgjørighed og veltænkende Hjerter, at han gjerne havde sin gamle Moder — om hvem han altid taledede med følsom Varme — hos sig, og det uden at være bunden ved anden Forsørgerpligt end sønlig Kjærlighed. Vor salige Afdøde havde også gode Religionskundskaber, ligesom han ved at have seet sig om i Verden, havde samlet sig særdeles gode Verdens-Kundskaber, i Henhold til hans Stand og Stilling.

Han havde 5 Sødskende, af hvilke den Ene er død; men de øvrige 4 — 1 Broder og 3 Søstre, der ere bosatte i hans Fødeegn — overlever ham sørgeligt tillige med deres gode Moder, hvis forenede Taksigelse følger ham over i Fredens Hjem for hans venlige Forhold imod dem, medens han levede, og for hvad han ved sin redelige Virksomhed har efterladt dem til Deling efter sin Død.

Således var da vor salige afdøde Medchristens Liv en uafbrudt Virksomhed, indtil han, i sit 40. År, Tirsdagen sidstafvigte 7. September om Aftenen Kl. 5 omskiftede det timelige med det evige, idet en Vindstød kæntrøde en Sejlbaad med ham og en Hosværende, og de vare ikke mere. Hvad Sorg dette er for hans Moder og Sødskende kan af os kun svagt føles, men ei beskrives, og kun den Gud, som vil give ham og os alle en hæderlig Opstandelse på hiin Dag, formåe at trøste dem.

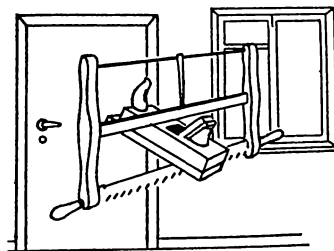
Karby Skole, den 22de September 1830.

O. M. Schyum.

Alt i moderne
gulvbelægning
og tæpper

Nybygninger
og reparationer

*tilbud gives
uden forbindende*

*Johs. Holbæk
Dalgaard*

tømrer
og maskinsnedkeri

Riis' Allé

telefon 72 10 32

Giv en god julegave

fra byens førende
forretning inden-
for bøger, foto og
fyldepenne.

Glædelig

Jul!

H. HANSENS

Boghandel

TELF. 721777 . NYKØBING MORS

Julegaver til hele familien

i

ALGADES

VAREHUS

**op ad vindeltrappen -
til masser af smart tøj!**

Nytårsaften

af M. P. Ejerslev

(Den gamle i gården hører potterne ramle mod døren. Han pudser sine egne to unge knægte på de fremmede, men de er væk. Han synes, der er uro i stalden — de er rendt med hjulbøren — og vædderen er væk, i stedet står der en sæk med en eller andens dyne. Loftsstigen er borte — jasad, de er på taget: skorstenen skal stoppes! Men her kan man passe på dem. Og efter en kold times tid er det godt med en kop varm kaffe og et godt »Glædeligt nytår«).

How, how, bette baer!
dær kam der en ornlig pott o æ dar!
Jens Peter å Svend —
Væ snår — stik i rend!
I ka ta dem lig uden æ gord, we æ wrej —
de ka wæer di gi drej?
nej, no bløw di hænn nie wejsten æ slej.

Hår I gien æ øg?
De er sær som æ hos står å klør si røg?
Å, fli mæ æ greb —
dæ wa nøj dæ peb . . .

Åe, di render mæ æ boer — a ka hør æ hywl,
den hå pebn læng far ywl —
smid æ greb fu dje fædder, din taari — kywl!

No — lok så ædar —
æ boer ka I hent i måer i æ kjar.
— Tu æ Wejer æ wæk . . .
men dæ står en sæk
mæ jen si dyjn — How, hæer er en fæld . . .
a æ ve å go i hæld —
di hå strent en stranni fræ æ hwerl te æ kjeld.

Å hwaer er æ stij?
— Tøs no, bette bar — nej, no ka I bij!
Jens Peter å Svend —
en nem bette Wend:
æ skosten ska stappes, di er åp po æ tåg!
Wæ no æt så tråg —
å ta søen en par knæjt, de er en bette krom såeg.

Ja ja, bette kæl!
en ståend po æ mønning, tu de ska ski swæl!
I trænger te en kop
å warm i je krop!
— No goer en te tøll — Fur æ lyw å æ daw,
å den kjaen dæ ka skaw
— a trowr wi sku sej en krom tak å en slaw.

M. P. Ejerslev.

Gaver der glæder

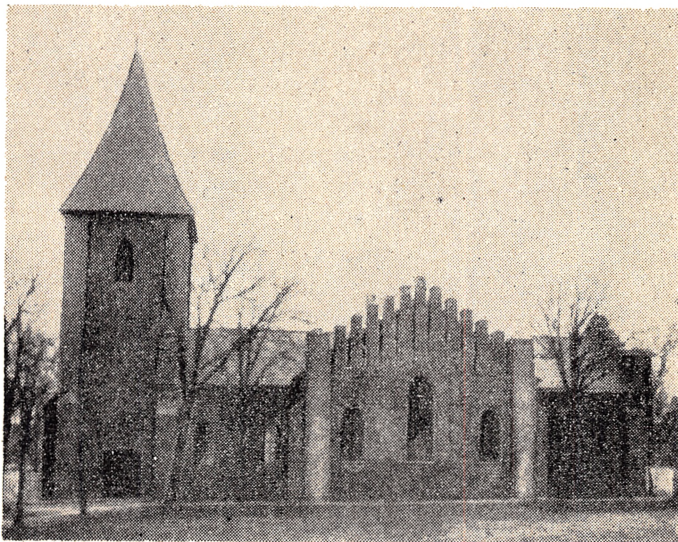

Saml på sølvtøj,
begynd med en
ske som julegave

Den eksklusive
gave i guld og
sølv får De hos

Cortsen

NYKØBING MORS . TLF. 72 11 33

Maleren P. Krog Damgaard, Uglbjerg, Lem, har på et møde i frimenigheden i Ø. Jølby på Mors fortalt erindringer fra sin hjemby, især om sine bedsteforældre, Pé Krog og Kjen Krog, der var blandt pionererne, da frimenigheden voksede frem. Efter talerens manuskript gengiver vi de interessante erindringsbilleder.

Da Morsø frimenighed blev til

af maleren P. Krog Damgaard

Tak for den interesse, I viser for de gamle pionerer, da sagen her blev rejst — hvoriblandt mine bedsteforældre, Pé Krog og Kjen Krog, jo var nogle af de ledende.

Og det skal derfor være mig en egen kær ting at forære frimenigheden de to tegninger af mine bedsteforældre, som jeg tegnede dem, da jeg var 14 år gammel.

Nu vil jeg forsøge at fortælle lidt om det indtryk, de gjorde på mig, og om deres liv og færd fra den tid, jeg kan huske, der strækker sig over mindst 84 år. For selvom jeg sidenhen ikke kunne gå i samme spor, forklejner det ikke

det, der havde værdi for mig i barndoms- og første ungdomsår, og det, som vedblivende vil leve.

Den idealisme, som var grundlaget for bevægelsen, skyldes jo nok herremands- og præstevældet. Herremændene ejede kirkerne, og så måtte præsterne først tage sig af dem. — Prøv at læse de epitafier, som hænger i mange af kirkerne. Der er næsten igen ende på herremændenes gode gerninger, og hvor salige de måtte blive, deres gerninger er i hvert fald velbekendt — prøv at læse et digt af Wessel om en herremand!

rekord RENS

Nygade 17, telefon (07) 72 06 26

Rekord RENS er en ny form for rens — en ny hjælp til husmoderen. Ikke kilo-rens, men kvalitets-rens til kilopris.

Tøjet bliver duftende friskt, let og skinnende rent. Regelmæssig rensning er en god økonomi. Tøjet beholder faconen.

Sdr. Dråby, telefon 75 13 20

rekord VASK

Nu ved vi jo nok, at når aktionen mod præsternes ensidige handlinger blev dæmpet af Grundtvig, så skyldtes det hans store personlighed; men at det var en ulykkelig forelskelse, der førte ham den vej, er det vel de færreste, der ved.

Men det var mine bedsteforældre, Kjen Krog og Pe' Krog, jeg skulle fortælle om. Da jeg blev kaldt op efter min bedstefar og var det ældste af hans børnebørn, er det jo naturligt, at jeg allerede som lille dreng kom til at besøge dem tit og fik indtryk af deres spændte tid.

Jeg mindes aldrig at have set et smil på deres ansigter under noget forhold. Jeg fik det indtryk, at verden var fuld af mere synd end glæde, hvordan man end opførte sig. »Vår jer, vår jer!« sagde Kjen Krog altid, og vi fattede tit ikke, hvad vi skulle vare os for.

Min far, Jens Madsen Damgaard, var fra Stadil. Det var jo ikke almindeligt med en ægtefælle så langvejs fra, men efter et højskoleophold hos Poulsen Dal har han så fanget min mor i nettet, og i 1880 blev de gift, og 1881 så jeg dagens lys i Stadil bag klitter og hav, hvor jeg så nu i min høje alderdom er havnet igen.

Men min mor var en hjemmefødning, og efter godt et års tid ville hun til Mors igen; men det var svært for min far som vestjyde at flytte trods mors bundethed til kredsen derhjemme.

Da jeg skulle have navn, blev der sendt bud efter Rasmus Lund, der måtte rejse den lange vej, hvad dengang ikke

kunne ske på én dag, og det var vel intet under, at Stadilboerne spydigt spurgte, om ikke præsten også havde vand med.

Som nævnt kom jeg tidligt til at opholde mig hos bedsteforældrene, og når jeg nu så mange år efter tænker over den tids daglige liv og færd — nøjsomheden og de altid alvorlige samtaler — så er der ingen, der minder mig mere derom end Jeppe Aakjær. Særlig i hans sange: »Jeg er født på Jyllands sletter« og »Spurven sidder stum bag kvist«. Disse to sange rummer det meste af mine erindringer om den tid. »Far ta'r ned så tung en bog, med Gud han hvisker sammen«, eller »Bad vi da i lys fra månen, som kun børn og bønder beder, medens tunge stjerner tændtes over brede, tavse heder«.

Men jeg skulle jo også fortælle om starten af valgmenigheden. Det var som nævnt Kjen Krog, der gjorde ende på alle diskussioner om sagen ved at sige: »Nu har vi talt nok om den ting, og da det er noget godt, vi vil, kan I så få begyndt!« — Og det fortælles, at hun bekræftede det ved at banke i bordet. Og så blev der taget fat.

Men det var ikke alene kirken, der skulle bygges, idealismen gjaldt også fattigdommen, som dengang var en uhyggelig svøbe, og valgmenighedens medlemmer skulle hjælpes, så godt man kunne, med mad, klæder og meget andet. Når én skulle konfirmeres, skulle de have gratis tøj osv., og i kirken var en bøsse på sidste stol i højre side, hvor man blev mindet om menighedens fattige. Bøssen var

Det er
helt klart

at den, der har sparet penge op, er bedre rustet til at imødegå modgang, hvis sådan skulle indtræffe, og med den høje rente er problemet værd at beskæftige sig med. Det giver selvtillid at have en reserve i ryggen.

En god bankforbindelse er penge værd.

MORSLANDS FOLKEBANK
AKTIESELSKAB

Tapet

Tapet

Rakkeby

Stort udvalg i
moderne tapeter

Billige priser

Rakkeby Købmandshandel

Telefon (07) 76 90 14

Holger Clemmensen

morsø-korn

**Kolonial
Foderstoffer
Gødning
Brændsel**

Nykøbing Mors

Havnegade 15 . Tlf. 72 00 45 - 72 01 66

lige så sort som den første albertavle, der bestod af et sort-malet trækors.

Men om alle disse gode og velmenende tanker fortalte den nærmeste nabo til mine bedsteforældre, Søren Støvring, at de gik hurtigt i glemmebogen, og fattigdommen var overalt uhyggelig. Jeg husker, da vi boede i den gamle gård i Dragstrup, hvor tit der kom en kone og bad om lidt mad. Jeg husker også, at i et hjem døde fire børn en vinter af sult og forkommenhed; det femte slap med at blive blind.

Ja, der er mange ting, der passerer éns hjerne, når man kommer så højt op i årene. Da jeg var 11 år, blev jeg hjorddreng hos bedstefar; men jeg mindes helst ikke denne sommer, så streng var den — en dag på 16 timer i jag og trav, og så skulle jeg dele seng med en karl, som havde utøj — men på grund af træthed kom søvnen hurtigt.

Bedstefar kom engang imellem og sagde: »Do hower wal å ber di fadervor, Per?« Jeg sagde jo, ja, men jeg ved, jeg løj, og mon ikke det var tilgiveligt under de forhold — Lønnen var 10 kr. og et par træsko for hele sommeren. Af tieren så jeg aldrig en øre; men træskoene fik jeg jo nok slidt om vinteren. Om sommeren var det bare fødder; det hørte tiden til.

Bedstefar var en stille og rolig mand, men kunne nok være bestemt, selv om det var hans kone, der fik det sidste ord. Hende havde vi respekt for og glemte aldrig at tiltale hende med »I« og »jer«. Hun gik engang imellem og slog kors for sig og sagde: »Vig fra mig, Satan!« Og det forstod vi jo ikke. Rasmus Lund kan jeg så nogenlunde huske: lille, bred og rolig. Fru Laura Pio Lund overlevede jo sin mand i mange år og boede i et hus lige ved mejeriet, hvor en gammel pige fra Ringkøbing holdt hus for hende, til hun døde.

Fru Lund besøgte tit min bedstefar, men jeg ved ikke, om de forstod hinanden. Fru Lund var jo af fornem slægt — Pio-slægten — og intelligent på en anden måde end dem, der holdt ploven i jorden. Den landskendte »Bette Wolle« havde tilhold hos fru Lund, og der kunne jeg mange ting om ham, men vil nøjes med at henvise til Ejerslevs bog om Bette Wolle, selv om bogen for mig er over-retoucheret. Billedet i Ejerslevs bog af Wolle med stok og taske har jeg tegnet efter hukommelsen.

Men det blev Kr. Nissen og fru Nissen, der betød mest for os unge. Der var altid åbne døre, og fru Nissen, der var af Sinding-slægten, var meget musikalsk og spillede tit for os til pantelege. Og da både Rasmus Lunds og Nissen var dus med os, følte vi os altid hjemme der. Efter dem blev præstegården en mere lukket bog. — Ja, der var jo meget at fortælle, bare fra min tid, og måske når jeg det i mine erindringer.

Trods de gamle pionerers idealisme om ligestilling og frihed blev jeg senere klar over, at den gamle Søren Støvring havde ret.

Min bedstemor, Kjen Krog, sagde tit, når der blev indgået forlovelse med en ukendt: »Er de nøj, der kommer vos ve' — hører di herhen?« Og den udtalelse var hun ikke ene om. Jeg har nu aldrig hørt, det blev sagt om min

far; jeg ved så ikke, om det mildnede sagen, at han kom med en god skilling i medgift; trods gode hensigter kunne der også dengang spores forskel på stand og stilling.

Alene de første gravpladser øst og vest for kirken kan tale deres eget sprog. Øst for kirken er jo en fornem plads, og de første grave er Salomon Ovesen, min bedstefar Pe' Krog, Rasmus Lund, pastor Nissens mor og flere fra disse år. Men vest for kirken blev almuen begravet. Gammel Grethe, der havde haft en trist ungdom, Mariane Agger kan endnu læses på en mosgroet plade. Ligeledes kan skimtes på en plade: Anders K. Jeg ved kun, at han gik til hove på Frøslevgaard og døde af tuberkulose. En enkelt blomst kigger op et par steder over sløjfede grave — men hvem vil ikke blive glemt — trods alt — i tid og rum.

Om friskolen i Ø. Jølby ved jeg også, at Kjen Krog var en af de førende, og så vidt jeg husker, var Søren Olesen den første lærer der, som min mor gik i skole til, og som jeg også fik lært at kende som et sjældent menneske, der måtte friste tunge sorger. — Læs Aakjærs digt om »Gamle Søren«. Og på hans gravsten står fire linier af Jeppe Aakjær, som betegner den mands liv og virke:

*Tung var din vandring,
gråd dunkled tit dit øje,
men alt blev lyst,
når synet gjaldt det høje.*

Ellers er Morten Jensen den af friskolens folk, jeg har haft mest udbytte af; men da jeg har skrevet flere artikler om ham, skal jeg her kun berette enkelte træk. — M. J. var i god forstand en varm fritænkter og var aldrig bange for at udtale sig om en sag. Han fik bl. a. afskaffet den usmagelige skik, det var at ransage hjerte og nyre, når et nyt medlem skulle optages i frikirken. Ligeledes husker jeg, at han ikke brugte trosbekendelsen, og de få gange, han holdt andagt, var det kun et fadervor, han holdt sig til, hvad de af hans gamle elever, der endnu lever, kan huske.

Om højskolen i Galtrup har jeg tidligere fortalt en del. Poulsen Dal hørte jeg første og sidste gang i Dragstrup Friskole, da jeg var 10 år gammel. Han og familien var kommet hjem fra Amerika; men alderen og modgang gjorde nok, at hans tale var uden sammenhæng.

Da min far jo både havde været elev hos Poulsen Dal og tjent et halvt år på skolen som karl, ved jeg, at det var Poulsen Dals tilslutning til pastor Henriksen i Galtrup, der gjorde, at højskolen for ham gik helt ind, skønt der var ikke så få fra Ansgars-kirken, der var påvirket af Henriksens forkyndelse, hvor det jo kun var ånden, der gjaldt, og lige meget, om man kunne læse og skrive. Og nogen forbindelse var der nok mellem Kold og Henriksen. Mange vil huske Kolds slagord om dem, der havde eksamen, at de var »halvstuderede røvere«.

Nå, men alt skal jo have en ende, og jeg vil gerne, om vi så må slutte med Jeppe Aakjærs sang: »Som dybest brønd gi'r altid klare vand«. Sangens sidste to linier taler om aftenrøde og fred, som vi alle ønsker.

P. Krog Damgaard.

En gaveidè?

*
*
*

— Ja, så har Fotomagasinet et væld af tilbud, gaver, der gi'r varig glæde og i alle prislag - til unge og ældre - så se ind til os i Ågade, måske har vi den helt rigtige

GAVEIDÈ

FOTO
KIKKERTER
GRAMMOFON
PLADER

Ågade . Nykøbing Mors . Tlf. 72 10 30

Aagades Slagterforretning

✱

Suhl telefon 72 02 58

gaver - lamper - skærme

Vareimporten

Rådhusvej 1 . Nykøbing M . tlf. (07) 72 17 53

køkkenudstyr - porcelæn

... alt
billigst
i

Nørregades

Møbel- og Tæppelager

Nørregade 23 . Telf. 72 15 24

Entreprenørfirmaet

Vagner B. Sørensen

Algade 28

Telefon 72 15 88

- ✧ Jord-, vej- og kloakarbejde
- ✧ Udgravning af byggegrunde
- ✧ Brolægning og asfaltering
- ✧ Sværtransport med blokvogn

Tilbud gives uden forbindende

købmændenes
KÆMPE
KAFFELOTTERI

DEN FRIE KØBMAND
Danmarks 12.000 kaffespecialister

*den rigtige julestemning
får man, når man gør sine*

juleindkøb

hos

**Morsø
landkøbmænd**

og

**Nykøbing Mors
købmænd**

Da bedstefar gik bort

af Karen Møller

Det er så mange år siden. Man kendte ikke begreber som »jordens i stilhed«, »De ukendtes grav«, et crematorium, der forvandler vore jordiske rester til lidt aske, æstetisk og pladsbesparende — til fordel for de levende. Jeg har set familiegravsteder på størrelse med små nyttehaver.

Så da bedstefar skulle herfra, foregik det efter skik og brug. Gården var solgt, på officielle papirer stod han som partikulier. Jeg går ud fra, denne ejendommelige titel svarer til rentier i vore dage. Der gik bedstefar så rundt i staden og var partikulier. Og pengene skulle slå til, så længe de levede — for uha — »alderdomsunderstøttelse« var da skinbarlig fattighjælp, ikke? Slet ikke noget for en fribåren bonde. Det ulyksalige var, at man jo ikke anede, hvor bedaget man kunne gå hen og blive. Og døde man først, måtte der jo være noget til bedstemor, ikke? Han opstillede talrige kalkuler på sukker- og melposer. Stadig rørig beklagede han sig over, at det nok var for tidligt, han var gået ind til otium, men for sent at starte igen. Tiden blev lang for ham. Han tilhørte en generation, der anså det for utænkeligt, at en mand rørte en finger til det huslige. Ikke han ville drømme om at pudse sine egne støvler — eller udbære en enkelt tallerken, det var kvindfolkearbejde. Til nød gik han et ærinde, men der skulle så megen snak til, at det var nemmere at gå selv. I timevis kunne han kigge i en bog med billeder fra 64, hvor han selv var med. Han udbredte sig især om træfningen ved Sankelmark, som jeg ikke gad høre om til sidst, det kunne ske, jeg vrissede, i så ung en alder er man ikke særlig overbærende.

Blæste det kraftigt, kunne bedstefar ikke sove om natten, han sagde, han fik uro i alle lemmerne — så stod han op, klædte sig på — og strejfede i stormen, og bedstemor lukkede naturligvis ikke et øje, før hun så ham igen.

Tiden gik, og bedstefar rundede de fire snese, stadig tærende på midlerne og skriblende på poser. Han blev enig med sig selv om, han kunne undvære kødmat, lige bortset fra frikadeller, de kunne jo røres op med noget, der drøjnede. Det var unødvendigt at spise kager, man kunne godt komme mælk i sin kaffe. En skam, bedstefar holdt af tyk fløde, søde sager kunne han også lide, lidt rart skal et menneske jo ha', og han hverken røg eller drak.

Nå — bedstefar revancherede sig ved at gå i syltekrukkerne. Diskret, mente han selv, men det synker jo i krukker, der har været besøgt i.

— Lad være med at sige noget til ham om det, sagde bedstemor. Han har ikke så mange glæder tilbage i livet.

Så begyndte forkalkningen at sætte ind, det nyttede ikke, bedstefar gik i byen længere, han kom hjem med forkerte ting, og han blev væk i det uendelige, ind imellem ville han have sin medalje fra 64 på, når han gik. En varm dag, han skulle hente en pakke smør — og ikke andet — lige i nabolaget varede det særlig længe — da havde han gået en tur ud på landet for at kigge på afgrøder og trukket en roe op et eller andet sted, den lå oven på smørret, der var halvsmeltet, og roen var temmelig snavset.

Få bedstefar anbragt? Det med plejehjem var ikke slået igennem, gamle mennesker blev passet af deres pårørende, så godt de nu magtede opgaven.

Det var vist i sit femogfirsindstyvende leveår, bedstefar drog sit sidste suk — i det meget tidlige forår. Kun et par nætter før havde han strejfet i blæsten, regne gjorde det også, en udflugt, bedstemor var sovet fra, hun troede, det var forbi med nattevandringerne.

Bedstemor, en del yngre end sin mand, ordnede det fornødne i henhold til skik og brug. Dødsannonce i avisen, sort ramme, et kors over bekendtgørelsen. Man kunne få to eller tre kors og mere spalteplads, men det var dyrere. Tale med præst, kordegn og bedemand, der samtidig levede ligkister. Manden passede til professionen, han var alvorsfuld og afdæmpet.

En stue blev ryddet til hedengangne, selvom huset ikke var ovenud rummeligt. Skik og brug. Kisten blev anbragt på to bukke. Der var fine blonder under bedstefars hovede — af papir. Bedstefar mærkede jo ikke, puden ikke var lærreds-betrukket, forklarede bedstemor, det gode lærred har de levende mere brug for. Bedstefars voksblege hænder var foldet om en salmebog — hvor så han dog hvid og fredelig ud, jeg angrede alle de gange, jeg havde vrisset ad Sankelmark — og dårligt undt ham syltetøj og meget andet, men det var en postgang for sent at gøre det godt nu.

BLIKKENSLAGERARBEJDE

*vand-gas
sanitet -
centralvarme*

Chr. Pedersen & Sønner

Algade 10 . Nykøbing Mors . Telf. 72 01 2

De kører bedst på en

Hamlet

De får den hos

Chr. Pedersen & Sønner Central Cykleforretning

Algade 10 . Nykøbing Mors . Telf. 72 01 2

Brændsels- foreningen

Telefon 72 02 19

*fast og flydende
brændsel*

Så begyndte den lille invasion af kondolerende. Naboer, bekendte osv. Hvad der var af slægt, kunne man først vente at se til begravelsen, de boede på landet, og i de tider smuttede man ikke til byen med samme ubesværetthed, som man stikker til bageren. Hver kondolent stillede med en krans, og kransene blev opmarcherede langs fodpanelerne. Kransene var meget ensartede. For de flestes vedkommende en hjul af buxbom eller tuja med en blomstergruppe i siden, det var hyacinter, der dominerede, den dag i dag kan hyacintduft få mig til at tænke på bedstefars begravelse.

De besøgende mønstrede bedstefar grundigt og længe, og der lå han, prisgivet, uden at kunne glo igen, i levende live brød han sig ikke om at blive stirret på. Så kom turen til kransene — hvem de var fra, hvilken gartner, der havde leveret dem, i hvilket prislæg de lå.

Så gik turen ind i stuen for de levende — til kaffen og tale om afdøde. Forløbet af skrøbeligheden — klokkeslet for sidste suk — om bedstefar havde sagt noget, før han udåndede. Alt skulle udredes og drøftes, mens kopperne fyldtes og tømtes. Ved disse lejligheder blev der drukket umanerligt med kaffe og sukret enormt — og knaset med knaldsukker.

En naboerske havde sine to smådreng med — den ene løb sin vej, den anden beskuede bedstefar grundigt. — Hvad skal han med salmebogen? spurgte knægten. — Han kan da ikke ligge nede i jorden og synge i den, kan han? Disse visitter var både trættende og enerverende — men uundgåelige. Skik og brug.

Begravelsesdagen. Sortklædte fra top til tå, undtagen mig. Jeg fik riet sørgecrepe om ærmet. De voksne spiste ikke stort, så det gjorde jeg heller ikke, skønt jeg var sulten, det gjorde mig flov, for det var jo upassende at være sulten, det var ikke med min gode vilje, jeg var med.

Bedemanden skruede låget på kisten, og følget begyndte at samles. Blandt andet slægtningene fra landet, sorte, afdæmpede, alvorlige.

Ligvognen kom og samlede et lille opløb udenfor, hvor der var strøet grønt på stenpikningen. Overvejende børn, de voksne var mere diskrete bag blondgardinerne.

Første gang jeg så ligvognen, fik jeg et chok. Hestene, der havde sorte kjoler på — maxilængde — med frynser fornedet, og hætter på hovedet med huller til øjnene — og kræmmerhuse til ørerne, det var da til at få mareridt af. Og kusen ubevægelig på bukken — en statue, men en almindelig mand, når han blev antruffet et andet sted end netop der.

Bedstefar blev båret ud af slægtninge og naboer. Der blev lagt et par kranser på kisten, resten stabledes op omkring den. Køretøjet virkede så skræmmende på mig som hestene gjorde. Taget hvilede på fire søjler, snoede, tror jeg — i hvert hjørne stirrede et englehoved ud i verden. Det var gråligt og så bistert ud, bistert og sygeligt. Midt på taget ragede et kors op.

Følget arrangerede sig bag kisten, solen skinnede, men luften var kold. Som nær pårørende følte jeg mig betydningsfuld med mit sørgecrepe. Næh, det var ikke pænt at

gå der og føle, man havde rampelys på — det var heller ikke spor pænt eller passende at være sulten . . .

Vi skulle igennem hele byen, en pæn strækning, bedstemor virkede så lille og træt, hun var jo den, der havde mistet mest. Hun havde det fine knitrende silketørklæde med frynser på, det lugtede af naftalin.

Hvor vi kom frem, stod folk stille — og mænd blottede hovederne. Selv den store mand, der lige kom ud af banken og som ikke ville have ænset bedstefar, da han gik på jorden.

Skridt for skridt. Naftalin og hyacint. Folk, der stirrede. På fortovene, i åbne butiksdøre. Torvet. Bedstefar kunne så godt lide den kongestatue. Majestæten tog ikke hatten af, det var han lovligt forhindret i. Kom bedstefar i himlen? Naturligvis, han havde levet et arbejdsomt og anstændigt liv. Ville han mon sladre om mig deroppe? Når jeg ikke havde været sådan rigtig sød? Hvorfor skulle han det? Om sit eget barnebarn? Jeg havde da også så mange år forude, at jeg kunne nå at blive et meget godt menneske, før jeg skulle her fra, ikke?

Alderdomshjemmet. Enkelte gamle kiggede fortabt efter os. De tænkte vel på, hvornår det blev deres tur.

Det sidste stykke vej op ad bakke, langs vejslagen mur. Stor gitterlåge på vid gab. Lige frem — og så til venstre, gruset skramler under hjulene. Så er det med at bære det sidste stykke, forbi en vandbeholder, det drypper monotont i, på vandoverfladen flyder et par visne blade.

Hullet i jorden, så sort, så dybt, flankeret af opkaster muld. Li'så sort. Sorte mennesker, sort præst. Han sagde virkeligt pæne ting om bedstefar. Vi sang »Den store mester kommer« og »Udrundne er de gamle dage«, to af bedstefars favoritter.

Hyacintduften kæmpede med naftalinen. Rebene knagede, da de firede kisten ned — de tre skovfulde jord faldt så tungt . . . Af jorden skal du igen opstå . . . Men hvordan skal det gå til? tænkte jeg forvirret — under tre alen muld? For det måtte jo forholde sig sådan, når præsten sagde det. Men jordelivet var i hvert fald forbi for bedstefar. Han skulle aldrig mere udbrede sig om Sankelmark, smugspise syltetøj, vandre i stormnætter, pudse sin medalje . . . Til jord skal du blive . . . Jeg græd og pillede i mit sørgecrepe.

Præsten tog os i hånden efter tur, hans hånd var overmåde blød. Jeg sansede at neje.

Det var ikke forbi endnu — så bedstemor kunne komme hjem, få de stive sko af, hvile sig, være i fred med sin sorg. Følget skulle ha' kaffe. Skik og brug. Der var ikke plads til så mange mennesker hjemme, så det skulle foregå på hotellet — fem slags brød minimum. En udskrivning, men uundgåelig.

Så følget knasede gennem gangenes perlegrus, ud gennem lågen, med os i spidsen . . . Vi var de efterladte . . . Skønt det forekom mig, bedstefar var mere efterladt end os. Vi gik i solen — og skulle ha' kaffe — han lå i et hul i jorden og ventede på at få muld ned over sig.

To lange borde var dækket, dugene var af papir. Vi blev bænked, på en eller anden måde kom jeg til sæde et stykke

fra mine pårørende. Ferme damer skænkede — og der var kaffetørst. Det havde været en kølig og blæsende omgang at følge bedstefar til sidste hvilested.

Kaffen interesserede mig ikke så meget — men alt det brød. Lagkage, kringle, småkager, honningroulade . . . Jeg må med skam melde, jeg forsynede mig — og det mindre end en time efter, de sænkede bedstefar i graven — men jeg var altså sulten — maven syntes ikke at respektere sorgen.

Følget tog også for sig — men de var jo ikke direkte implicerede, naturligvis. De snakkede, blev næsten livlige, opøede, tilpasse. Der var tænkt på cigarer til mændene, men ikke cigaretter til kvinderne, anstændige kvinder røg ikke i de tider. Skamfuld luskede jeg det ene stykke bagværk i mig efter det andet — og håbede, ingen lagde mærke til det — så man senere kunne sige, at afdødes eneste barnebarn var en grådig og hjerteløs størrelse.

Langt om længe almindeligt opbrud. Og en masse trykkehænder og sagte mumlen. Salen affolkedes langsomt. Til vi, de efterladte, var alene med et raseret kaffebord. En onkel afregnede, det nydte skulle jo betales.

Og så vandrede de efterladte hjemefter i kold efterårs-sol. En mindre i familien. Bedstefars jordevandring var endt.

NU KAN VI LEVERE

tielsa elementkøkken

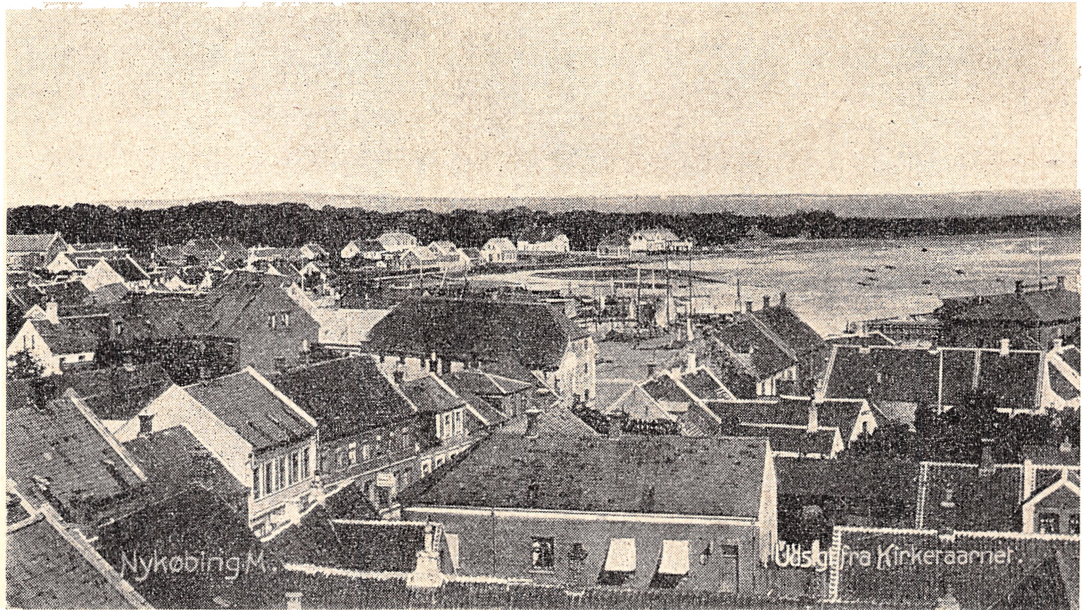
fra Europas største
køkkenfabrik

*Kom ind og få
en køkkensludder . . .*

*Vi giver gerne
tilbud og forslag*

SALLINGSUNDVEJ . TELEFON (07) 72 16 66

*Udsigt
fra Kirketårnet
ca. 1910*

*Fra Jernbanegade
ca. 1910*

Hjælp Byhistorisk arkiv

For en del år siden påbegyndtes i en række købstæder landet over oprettelsen af byhistoriske arkiver med det formål at samle arkivalier, der ikke kunne finde plads på de store statsarkiver. Det drejer sig om skriftligt materiale af lokal oprindelse som skønnes af værdi for eftertiden, men som desværre i alt for stor udstrækning kasseres og destrueres som værdiløst.

Nykøbing Mors byråd har taget initiativet til, at der nu oprettes et byhistorisk arkiv for Nykøbing som en kommunal institution, der administreres som en afdeling af folkebiblioteket. Arkivet påbegyndte sin virksomhed den 1. oktober 1968 og har foreløbig til huse i et forholdsvis beskedent lille lokale i biblioteket.

Arkivets formål er:

at samle og registrere al trykt litteratur om Nykøbing Mors, herunder aviser og årbøger, samt arkivalier vedrø-

rende byen og dens borgere, såfremt de ikke hører hjemme i Landsarkivet eller andre offentlige samlinger,

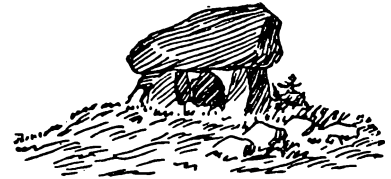
at samle topografiske og historiske billeder, portrætter og kort vedrørende byen, herunder fotokopiering af materiale vedrørende Nykøbing Mors, som måtte befinde sig i andre samlinger,

at samle lydbånd af historisk og kulturel interesse, at udgive trykte arbejder vedrørende byen og dens historie,

Som nævnt har arkivet kun virket i en måneds tid, og selv om det endnu ikke er officielt indviet, er der allerede modtaget adskilligt materiale fra flere sider, men der må sættes ind på at få indsamlet mest mulig materiael til belysning af livet i byen og på egnen gennem tiderne.

Byhistorisk arkivs adresse er: Folkebiblioteket, Nykøbing Mors. Telefon 72 02 67.

Nytårstanker omkring Østerstrand

af Einar Christensen

Et julehefte er i reglen præget af tilbageblik, af graven i minderne, de gode som de mindre gode, men det kan vel ikke siges at gå ud over hyggen, hvis der gives plads for indlæg, som ikke just står i forbindelse med julen, men hvori blikket rettes mod sommeren. Vi har i år haft en sommer, som man både i by og på land har kunnet glæde sig over. De store afgrøder skabte ganske vist et problem med kornpuklen, mente man, men puklen må have været godartet, da blæsten om den usædvanlige situation på grund af markernes rige afgrøder ret hurtigt løjede af.

Men ikke blot sommeren, også efteråret har været ualmindelig skønt med temperaturer, som man skal mange

år tilbage for at finde magen til. Nu, da disse linier skrives, er vejret blevet normalt efter årstiden. Ude ved Østerstrand står der en stiv blæst fra nordøst, det er koldt, og jeg har fundet vintertøjet frem til min tur rundt Ørodde. Meteorologerne melder 7 grader til natten, altså frostgrader.

Østerstrand — — — det er den, jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om. Lad mig kalde det nytårsønsker. Egnsudvikling og turisme har så stor en berøringsflade, at jeg finder det på sin plads at pege på området ved Østerstrand, som byen efter min mening burde interessere sig noget mere for og ofre lidt på at udbygge. Jeg kan fore-

hele familiens juledrik er fra

MORSØ BRYGHUS

stille mig nogen rynke på næsen af mit ønske og ganske let afvise det med en bemærkning om, at vi ikke har penge til den slags. Det er nok for optimistisk blot at håbe på, at nogen af dem, der har et ord at skulle have sagt, vil mene som jeg og sikkert mange andre, at det er et spørgsmål, om vi har råd til at lade være.

Et lille håb er der måske. Borgmester Ths. Have udtalte iflg. referat i »Aktuelt« ved indvielsen af den tekniske forvaltnings nye lokaler: »Vi skal være på højde med det øvrige land på alle områder, også det tekniske. Ikke mindst når vi tænker på, at vi får en bro over Sallingsund. Har vi ikke det hele udbygget, kan vi simpelthen ikke overleve, for broen kan også føre mennesker den anden vej.«

Det ville være rart at vide, om borgmesteren også anser en udbygning af vore turistmæssige muligheder som livsvigtig. Det ville i hvert fald være kedeligt, hvis turisterne skulle køre vor dør forbi, fordi vi ikke i tide har forstået at drage fordel af de rige gaver, naturen har givet os. Her er et område, hvor vi ikke *behøver* at stå tilbage med tilbud. Vi har tillige det bedste, dvs. det reneste badevand ved Limfjorden. Det glemmer man at gøre opmærksom på i turistreklamen i tilstrækkelig grad — mærkeligt nok, for det kan da ikke understreges tit nok.

Hvad kan byen da gøre, for at området ved Østerstrand kan blive mere attraktivt for turisterne, så vi kan få del i den stigende strøm af campister og de mange rare penge, de lægger, hvor de kommer?

Kan vi ikke magte det store, må vi begynde i det små — f. eks. med at lytte til den kritik, som turisterne giver udtryk for angående vejen langs stranden til Soelbergs plantage. Den er i en sørgelig forfatning, og den støvsky, der hvirvler sig op her, når en bil kører forbi, er meget generende for de badende og alle, der opholder sig ved stranden eller færdes i området. Det kan en belægning som den, der er ud for campingpladsen, råde bod på. Det må i det lange løb også være billigere end hvert år til ingen nytte at fylde de værste huller i vejen med sand. Det varer ikke længe, før det fyger om ørerne på folk.

Der er også hvert år kritik af de mange generende små sten i strandkanten. Det er et større problem. Men har der nogensinde været gjort et alvorligt forsøg på at komme denne gene ind på livet? Noget må der vel kunne gøres. Hvad om man fjernede nogle af de mange forfaldne høfder og erstattede dem med nogle færre og bedre høfder? Man kunne f. eks. gøre forsøget fra stadion og hen til Soelbergs plantage eller måske kun den halve strækning, hvis ikke der i første omgang er råd til mere.

Ja, det var et par beskedne nytårsønsker, som må kunne imødekommes, hvis der er vilje til det, for så er der jo, som man siger, også en vej, og hvis der hos bystyret er øje for, at det, man ofrer her, vil lønne sig. Hidtil er der ikke ofret meget på området ved Østerstrand, når det gælder det turistmæssige. Campingpladsen derude er som bekendt på privat initiativ. Fra byens side vil man jo nok pege på de

*Homogeniseret sødmælk,
fløde og surmælksprodukter*

**i lystæt, bekvem og hygiejnisk
eengangsemballage**

samt smør og PERLE IS

fra **Dueholm Mejeri**

... det førende mejeri

gode idrætsanlæg derude, men det er jo fortrinsvis for byens egne, selv om fremmede også kan have nytte og glæde af det. Iøvrigt er det så indlysende, at det måske ikke er værd at nævne, at det, der gøres for turisterne, også kommer byens og egnens beboere til gode, når de søger til skov og strand.

I pressen har vi kunnet læse om, at byen har planer om en campingplads ved Øroddeskoven. Er det ikke et uheldigt sted ved den stærkt befærdede vej til industrien på Ørodde? Der har fra anden side i pressen været peget på Soelbergs plantage. Hvis der er mulighed for at få dette område ryddet — og hvorfor skulle der ikke være det? — må det da være bedre egnet til campingplads. Det ville måske også kunne løse et parkeringsproblem. Soelbergs plantage er jo i sin nuværende tilstand et trist og dødt område, hvor hverken byens beboere eller andre søger hen.

Det er klart, at der er større og mere påtrængende opgaver for byen at løse, og at det, jeg her har peget på, ikke er blandt de første i prioritetsrækken, men det skal nu alligevel blive interessant at se, om borgmesteren har — eller vil få — denne side af udviklingen i tankerne, når han taler om at overleve. Måske har han noget meget bedre end det, jeg her har skitseret. Jeg vil næsten håbe det. Fremtiden — helst den nærmeste — vil vise det. Det er vel ikke aktuelt nu lige ind under jul. Men vi får jo sol igen engang!

Einar Christensen.

Bogtryk

Offset

morsø bogtrykkeri

Nielsen & Nyborg

Havnegade 11 . Telefon 72 00 28

Trælast

stort velassorteret
og vellagret lager

Ovntørret træ
fra egen
damptørreovn

A/s Fælles Tømmerlageret

Grundlagt 1865

Telefon 72 17 22

*Specialforretning
i bygningsartikler*

Gulvbelægnings-
materiale

Imprægnerings-
midler

Isoleringsmaterialer
m. m.

... give gaver
gå til guldsmed...

* * * * *

DET STORE UDVALG I

Ure
Guld
Sølvplet
Sølv
Tin

finder De bedst hos

Munksgaard

Telefon 72 01 94 . Nykøbing Mors

A. Kramer Kristiansen

Østergade 9, Nykøbing Mors, telefon 72 08 11

Moderne kompressor-
anlæg til
nedbrydning

Gravemaskiner
og kraner

Udlejning af moderne
stilladser
til alle formål

Nybygninger

Omføringer . Reparationer . Kloakarbejder

A/s Wetrok ønsker alle sine venner
på Mors en glædelig jul!

Wetrok rengørings-
maskiner og rationali-
seringssystemer
anvendes på offentlige
institutioner.
Udgifterne nedbragt
med ca. 30 pct.

A/s Wetrok

Amagerbrogade 300 . København S
tlf. (01) 50 63 03

MODERNE KØKKENINVENTAR
— og gulvbelægning

Verner Hansen

Tømrer og bygningsnedker
Grøndalsvej 19 . Nykøbing Mors
telefon 72 08 92

Et stormfuldt døgn 1911

af fhv. skibsbygmester Søren Larsen

I gamle dage måtte sømanden lide, de manglede det gode efterretningsvæsen med radiosendere m. v., som næsten alle søgående skibe har i nutiden, derfor skete der så mange dramaer på havet som aldrig blev opklaret. Jeg husker endnu fra året 1901, da Nykøbing-skibet »Skjold« ført af kapt. Kølhedse sejlede fra Nykøbing til England efter en ladning gaskul til herværende gasværk, en ungdomskammerat af mig, der lige var fyldt 14 år, kom med som kok, det var hans første og sidste rejse, idet skibet sporløst forsvandt på rejsen fra England til Nykøbing, og det blev aldrig opklaret, hvorledes skibet var forlist.

Ligeledes kan jeg fortælle om en oplevelse, min fader havde som sømand i året 1878, han var den gang 22 år gammel, og den gang var det skik, at sømænd, der ville på langfart rejste til Hamborg og søgte hyre på de store sejl-skibe, der altid udgik fra Hamborg, min fader blev forhyret med en 4-mastet bark som matros, og rejsen gjaldt Melbourne i Australien, hvor de skulle laste til Hamborg. På skibet var der en besætning på 28 mand, og en rejse fra Hamborg til Melbourne og retur til Hamborg beregnedes til ca. 8 måneder. Ved afrejsen fra Melbourne tog kaptajnen den bestemmelse at tage den korteste vej, selv om denne vej kunne være farlig, hvis de kom ind i stille vejr, hvor skibet ikke kunne forcere, og således gik det, idet skibet lå stille i 49 døgn uden at komme ud af stedet, og dette bevirkede, at den gode proviant formindskedes betydeligt, således at de måtte over til næsten udelukkende konserver og saltmad, og dette bevirkede, at mandskabet blev angrebet af skørbug, min fader fortalte, at de, der havde stillestående arbejde, såsom seilmagere og tømmermænd, først blev angrebet, og det var også de første, der døde om bord, og til at begynde med blev de højtideligt syet ind i sejldug og begravet i havet, men til sidst var de alle så udmattede, at der ikke blev taget hensyn til det højtidelige, og de sidste blev ikke syet ind i sejldug som de første. Efter 5 måneders rejse, uden at de havde set land eller skibe, var 24 mand af besætningen døde af skørbug, der var nu kun 3 officerer og en matros tilbage af den 28 mands besætning, og det var ingen hemmelighed, at officererne havde haft ekstra grøntsager, som ikke kom de menige til gode, de 4 mand, der nu var tilbage af besætningen, rørte hverken sejl eller andet ved skibet, da de nu alle var så hårdt angrebet, at de intet magtede. Sygdommen var let at konstatere, idet den viste sig ved at trykke en finger i de kødfulde dele, og der, hvor de trykkede, blev der huller, som ikke udvi-

dede sig igen, og min fader havde blå mærker over hele kroppen, der stammede fra denne farlige sygdom.

Efter 5½ måned i søen blev de optaget af et engelsk skib, og min fader og de tre officerer blev bragt til England, og kom straks på hospitalet, hvor de efter 7 ugers pleje udelukkende med grøntsager igen kom til hæfterne, hvorefter de alle fire blev sendt til Hamborg som raske mennesker, og selv om den sidste oplevelse kunne virke afskrækkende, tog min fader hyre på den samme rute indtil han var 28 år gammel og sagde så farvel til de store verdenshave for at hellige sig fiskeri på Limfjorden.

Personlig har jeg også haft lidt med søen at gøre, idet jeg i årene 1911 og 1912 sejlede som skibstømmermand, jeg blev i 1911 forhyret med dampskibet »Gurre« af København, som ejedes af det bekendte C. K. Hansen Rederi i København. Min første tur som sejlede tømmermand var til England, hvor vi lastede kul til Genua i Italien, derfra gik vi til Huelva i Spanien, hvor vi lastede jernerts til Rotterdam, denne tur gik meget normal, og derefter havde vi en rejse til England-Madeira-Spanien-Holland-Rusland og så tilbage til England, og det er denne rejse, jeg vil fortælle noget om.

I september måned 1911 lastede vi kul i England til Italien, og derfra gik vi til Spanien for at laste det tunge jernerts, som fyldte meget lidt i skibets 4.000 tons lastrum, denne last var bestemt for Rotterdam, og en lørdag eftermiddag kom vi ind til indsejlingen til Rotterdam, hvor vi skulle have lods ombord. Som tømmermand havde jeg den opgave at gå rundt til mandskabet for at opnotere, hvor mange penge de ønskede, når vi kom ind til Rotterdam, og da denne er en gemytlig by, skulle vi alle have så mange penge, som vi kunne få af vort tilgodehavende, og vi glædede os til en fin lørdag aften og nat i Rotterdam, men sådan gik det ikke, idet lodsdamperen, som skulle afgive en lods til os og til en anden dansk damper, »Svarland« af Aalborg, gav os ordre til at gå til søs for at afvente bedre vejr, da det var umuligt i den store søgang at få forbindelse med os og »Svarland«, og vi var nu klar over, at vor landgang i Rotterdam var forpurret, idet stormen tog til i styrke, og ved seks-tiden om aftenen skulle vi sætte lanterner, men vi så nu, at en brådsø tog hele kommandobroen på lodsdamperen, som havde fulgt os, og lodskaptajnen og 4 lodser, der stod på broen, blev kastet i søen og druknede. Imidlertid var det nødvendigt, at vore lanterner blev

BYENS STØRSTE UDVALG

i alt indenfor bageri
og konditori
Aflæg vor nye restauration
et besøg

Krabbes Konditori

NYTTIGE Julegaver

Køb praktiske og nyttige
julegaver. Vi har til alle
priser.

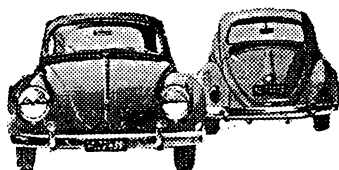
hos

Vald. Blaaberg

Tlf. 72 04 60

Se vore udstillinger

- en topscorer

**Den kommer
man ikke
udenom...**

✱

Johs. Kirkegaard

Aut. folkevognsforhandler

tlf 72 11 44*, Fruevej 30-32, Nykøbing Mors

tændt, men da det var umuligt at være på dækket, blev jeg som gammel gymnast spurgt, om jeg kunne påtage mig at balancere på storbommen og hen til fokkemasten, for derefter at afvente ordre til at springe ud til fyrtårnet og tænde sidelanterne. Jeg fik heldigt udført denne opgave og kom helskindet tilbage på kommandobroen, dernæst blev det 3. styrmands opgave at tænde toplanteren. Det var en ung mand på ca 23 år, og han kom i god behold hen til toplanteren, og da han var i gang med at ordne lampen, kom der en uventet brådsø, der tog vor tredje styrmand, og vi troede, at han var gået overbord, men vi hørte nu hans klageråb, og det viste sig, at han var blevet klemt fast under ankerspillet helt forude. Stormen havde udviklet sig til orkan, således at skibet var under vand det meste af tiden, og det var umuligt at komme ham til hjælp. Der blev nu holdt skibsråd på kommandobroen, hvor hele besætningen, 28 mand, var samlet, og 2 fuldbefarne, matroser påtog sig med liner om livet at få styrmanden befriet, og de fik ham anbragt i folkelukafet forude, da det var forbundet med livsfare at transportere ham til sin kahyt agterude. Ved matrosernes tilbagekomst til broen, meddelte de kaptajnen, at styrmanden var meget hårdt kvæstet, men der var nu ikke mere at gøre, da orkanen fortsatte med øget styrke, og nu var det umuligt, at nogen kunne komme forud i skibet.

Det var en frygtelig nat, vi gik i møde, og nu begyndte havarierne at melde sig. Først blev vore rorgrejer sprængt af søen, den næst blev vore 4 redningsbåde slået til pindebrænde af den voldsomme sø, og døre til messen blev slået ind, alle vinduer i styrehuset blev knust, og vi drev rundt uden at have styring på skibet. Ved 12-tiden om natten så vi en engelsk trawler med 20 mands besætning med nødflag, men vi kunne intet gøre, og kort tid efter gik dette skib til bunds med hele mandskabet, uden at der var mulighed for at redde en eneste, og samme nat måtte vor landsmand, »Svarland« fra Aalborg, give op, dette skib forsvandt sporløst med 23 mands besætning og en kvindelig passager, de druknede alle uden nogen som helst mulighed for redning.

Søndag morgen rasede stormen videre, og vi kunne nu skimte land, dette var ikke så hyggeligt, da der ikke var mulighed for redning, hvis vort skib drev på land, så vi arbejdede på højtryk for at få rorgrejerne bragt i orden, og dette lykkedes på den måde, at vi fik sat taljer på rorkvadrantet, og med håndkraft kunne vi dirigere skibet klar af land, og vi klarede pynten. Søndag eftermiddag løjede stormen noget af, og vi satte kursen mod Rotterdam, og nu fik vor kvæstede styrmand den første behandling, og det viste sig, at benene var brækket på 3 steder foruden andre kvæstelser, og han var mere død end levende, da vi endelig mandag eftermiddag kom ind på riveret ved indsejlingen til Rotterdam, og vi havde nødflag oppe for at tilkalde lægebåden, som omgående kom og førte vor styrmand til hospitalet, han blev iøvrigt invalid for livstid.

Orkanen, der havde været den frygteligste, der har været registreret i Holland nogensinde, havde haft frygtelige

virksomheder, alle store dampere, der havde ligget fortøjet og forankret uden for Rotterdam var alle slynget op på land, og alle flag i Rotterdam var på halv stang, idet der foruden de mange søfolk fra handelsskibene yderligere var druknet ca. 1500 fiskere.

Mandag aften gik vi selvfølgelig alle i land for at bruge vor hyre til mad m. v., og nu var vi klar over, at der var risiko ved at have penge tilgode ved rederiet, hvis vi selv skulle have godt af disse. Rotterdam var denne aften og de følgende dage overfyldt af søfolk, der var reddede inde på riveret og som ventede på hjemsendelse, og vort skib måtte efter udlosning af lasten gå på værft for at få udbedret havariet, og der hengik uger, inden vi var klar til næste togt. Efter denne hårde rejse tænkte jeg stærkt på at holde op med at være tømmersmand til søs, og jeg bestemte mig til, at nu skulle der samles penge, således at jeg kunne komme hjem til Mors og holde juleferie, og den 1. december afmønstrede jeg i Stettin med over 100 guldmark på lommen. For disse mange penge kunne man spille greve i mindst en måned hjemme på Mors. Jeg bestilte straks en billet med D. F. D. S.'s rutebåd Stettin-København, men det gamle ord »En sømand går i fare, hvor han går« blev effektiv på rejsen Stettin-København, jeg kom i skidt selskab, og hele hyren røg, inden vi nåede København, og det hele så ret håbløst ud, da jeg ikke var kendt i København, men jeg fandt langt om længe sømandshjemmet Bethel, hvor jeg mødte en fætter, og han gav en kop kaffe med dobbelt brød, som man kaldte det den gang, jeg fortalte ham min lidelseshistorie, og han sagde rent ud, at der ikke var andet at gøre end at søge hyre hurtigst muligt, og vi gik sammen ned til forhyringsagent Sommer, hvor der var mulighed for en tømmersmandshyre med C. K. Hansens damper »Uranienborg«, og jeg skulle komme igen samme dags eftermiddag kl. 5, og da min fætter skulle med sit skib kl. 12 middag, gik jeg mig en tur i Københavns gader, jeg var sløv og dårlig tilpas og havde ikke en skejs på lommen, men pludselig er der en, der råber: »Dav, Søren!« Jeg kiggede ligegyldigt efter råbet, og det viste sig at være nuværende sadelmagermester Kjeldstrup her i Nykøbing, han var arbejdsløs, og det første, han spurgte om, var, om jeg havde penge, men mit svar måtte jo blive negativt, men Kjeldstrup var ikke tabt bag en vogn, han talte sin kassebeholdning op, og det blev til 12 øre, så kom han med en historie om, at når vi gik derhen, jeg husker ikke navnet, så kunne man få 2 mælkestriber for 12 øre. Jeg kendte ikke mælkestriber, da jeg aldrig før havde været så langt nede, men forslaget tiltalte mig, idet jeg var tørstig og kunne godt trænge til mælk. Vi begyndte spadsereturen klokken halv to, og vi gik ustandselig til klokken var tre, men da havde vi også nået det billige sted og kom ind i en skummel beværtning, hvor Kjeldstrup bestilte to mælkestriber. Det viste sig at være et glas mælk med brændevin iblandet, og det kvikkede lidt op, så vi kunne begynde den lange spadseretur ind til byen, da jeg skulle være hos forhyringsagenten kl. 5. Vi nåede ind til Nyhavn, hvor forhyringsagenten boede, lidt før kl. 5. Jeg blev på-

Skal De bygge?

se da vore
prøver på

maskinstrøgne
blødstøgne
børstede
prægede
gule og røde
F A C A D E S T E N

Morsø Teglværker A/S

Telefon Nykøbing Mors 72 16 55

Skal De bygge?

forhør da vore
priser på

Mørtel
Klinkerbeton
ISO-dæk
Fundablokke
Betonrør Δ 337
Vinduesoverligger
Klinkerplader
m. m.

Morsø Mørtelværk og Betonvarefabrik

Telefon Nykøbing Mors 72 16 55

Hvidbjerg Købmandsgaard

E. KUDSK

Tlf. 76 20 02

Ø. Hvidbjerg pr. Karby Mors

Fruevejs kiosk

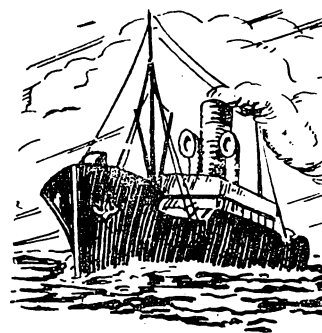
Aviser, ugeblade
tobak, papirvarer
og konfektur

*

Annette Hedegaard . Tlf. 72 10 75

mønstret med S/S »Uranienborg« med en hyre på 72 kroner pr. måned, og jeg fik udbetalt en trediedel af månedshyren og skulle møde ombord samme dags aften, da vi skulle afsejle fra København næste dags omrøgen, og det første, jeg udførte, var at skrive hjem og meddele, at jeg var tilbudt en fin hyre, som jeg ikke kunne sige nej til, og jeg ville jo gerne samle flere penge sammen m. v. Og det næste var, at jeg købte et par søstøvler til 18 kroner, og restbeløbet, 6 kroner, spiste vi bød og drak øl for, og sent på aftenen vandrede jeg ned til mit nye skib, og næste morgen gik vi til St. Petersborg efter træ til England. Jeg sejlede med dette skib ca. et år, hvorefter jeg afmønstrede i København, ikke rigere, end da jeg for ca. 2 år siden begyndte sømandslivet, men jeg havde vundet en del erfaringer, som kom mig til fordel senere i livet.

Søren Larsen.

I år bli'r det SKÆGT at gøre juleindkøb på Mors

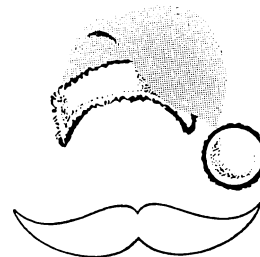
- men skægest hos **POUÅ**

Handsker	39,50	29,85	13,85	7,50
Pullovers		138,00	79,00	39,50
Skjorter	49,50	39,50	29,50	11,50
Benklæder		128,00	78,00	48,00
Slips		21,85	16,85	7,85

bosveel skjorten

fås på Mors
kun hos

POUÅ
HERRETOJ

MINDER - som aldrig glemmes

af Søren Krogh

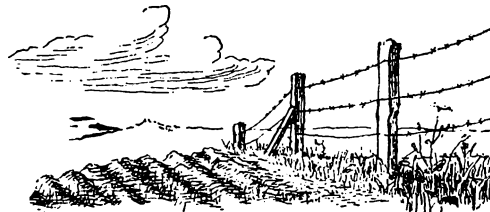
Når trækfuglene drager fra Danmark bort,
og dagen bli'r mere og mere kort,
når haver og skove har tabt deres pragt,
jeg føler i sindet en dragende magt
mod julen derhjemme i barndommens egne.
Skønt jul der dog fejres alle vegne.

Ja, min fædreneø med mit barndomshjem
til dig går tankerne stadig frem,
til din frodige muld og det bakkede land,
den blånende fjord og det bakkede land.
Men det, som i mindet er mest mig nær,
er de hvide åkander i Erslev kær.

Ja, ofte jeg dvæler i mine tanker
ved de hvide kløver på Bjørndrup banker,
den søde duft i den lune vind
har ofte glædet mit unge sind,
den var ej beregnet til foder og høg,
men gjaldt helt alene dens gule frø.

Jeg mindes det travle tørveskær
i den tidlige sommer ved Erslev kær,
når bønderne kom med heste og vogne
fra Tødsø, Dragstrup og flere sogne,
med dunke, tejner og kurve belæsset,
med spader og skovle, som nylig var hvæsset.

Ja, kæret det blev min barndoms verden,
der var jeg fri i min ensomme færden.
Der kendte jeg rylens og vildandens rede
og pytter med åkander, hvide og brede.
Der haren og fuglene var mine venner,
og jæger og hund mine argeste fjender.

Ved Skarum strand en gang jeg så,
nogle mænd gå i fjorden med tøjlet på,
som om de gik og ventede' på skib.
Men så så jeg, at med sig de havde en glib.
Ja, den gang gik ålene tæt og trind
tæt mod den lave strandbred ind.

Ja, der er så meget, jeg stadig mindes,
også ting, som ej mer der findes.
Da var der en mølle på næsten hver lade
lige fra Assels og helt op til Flade,
da var der hopper og føl ved hver gård,
nu blot en traktor ved husgavlen står.

Ved pinsetid red vi sommer i by
til hornenes klang og med faner mod sky,
red så sognet rundt fra gård til gård,
og ønskede held og et frodigt år,
og så blev grevinden og greven kåret
og ros til den, som havde fanen båret.

Du frodige ø i den blånende fjord,
mine tanker du drager bestandig mod nord,
de høje banker, de skønne dale
og fuglesangen i aftensvale,
og aftenklokkernes mange stemmer,
det er et minde, jeg aldrig glemmer. sk

Lises **CONDITORI**

Telefon (07) 72 11 25 . Algade 25 . 7900 Nykøbing Mors

et

vaskeri er Deres garanti

DANSKE VASKERIERS FÆLLESTILSYN

Som består af Statens Husholdningsråd og Danske husmødres Forbrugerråd samt vaskeriernes organisationer, fører til stadighed kontrol med f-vaskerierne.

- * **Al vask og skylning sker i blødgjort vand**
- * **Vaskemaskiner og udstyr efterses til stadighed**
- * **Alle vaskerecepter er gennemprøvet og godkendt**
- * **Der føres stadig kontrol med sæbe og sæbemængder**
- * **Der garanteres begrænset vaskeslid**

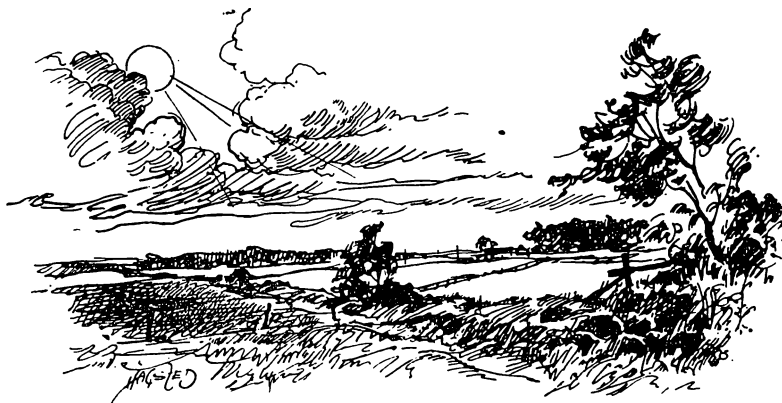
Alle f-vaskerierne har pligt til at rette sig efter enhver afgørelse af kundeklager, der træffes af ankenævnet for vaskerisager.

Morsø Andelsvaskeri vasker også gerne Deres tøj.

Morsø Andelsvaskeri

Nykøbing Mors . telefon 72 08 99

Om jul og andet syd for Danmarks grænse

af pastor Verner Stensgaard

*

SKREVET 1961

Mens dette skrives, er adventskransens første lys endnu ikke tændt. Men snart vil det ske. Denne julebebuder vil stemme sindets strenge en for en, og stadig renere og finere, alt som lysenes antal stiger, for at hele instrumentet kan klinge fuldttonende, når højtiden er inde. For jul er højtid i den danske kristenhed. Vil man ellers spørge, hvad denne fest består af, vil mange vel nævne mange ting lige fra travlhed i butikkerne til salmesang under høje hvælvinger. Dog vil vi hellere svare sådan: Julen er en ting — omgivet af de mange ting. Den ene ting, hvorom der skal falde et par ord til sidst, gør julen til fælleseje for mange lande og folk, mens de mange ting, de skikke, som vi har hæftet på julen, gør festens ydre form til et stykke nationalejendom.

Foreløbig vil vi strejfe et og andet af det, som hører ind under begrebet »dansk jul«. Men tilgiv mig, at jeg ikke holder mig strengt til denne tråd, for jeg har også andre opgaver, som skulle røgtes gennem disse linier. Jeg vil gerne tage læseren med ud til landsmænd syd for Danmarks grænse. Vi må se et par glimt af, hvordan man også i Sydslesvig fejrer jul og meget andet på dansk maner. Jeg har i nogle år haft mit virke som præst i den danske kirke hernede.

Har De for resten tænkt på at når klokkerne kimer julen ind i by og på land derhjemme, vil også mange hernede i den gamle landsdel mellem Skelbækken og Ejderen samles til danske julegudstjenester på over 100 steder? De vil sammen med den øvrige del af vort folk synge de

**...en
central
for
bygningsartikler**

A/S Nykøbing Nye Tømmerhandel

Grønnegade . Nykøbing Mors . telefon (07) 72 14 55

samme kære julesalmer og høre juleevangeliet på det samme sprog. Den del af den sydslesvigske befolkning, som føler sig dansk af sind, glæder sig over at måtte træde ind i fællesskabet om vore kristelige og nationale værdier sammen med alle i deres moderland. En landegrænse kan jo adrig skille et folkeligt fællesskab. Det måtte vi sande efter 1945, da det danske arbejde i Sydslesvig greb om sig som en ild og fængede i hver en landsby, så langt som Nordens grænse fra de ældste tider nåede hen. På forfædrenes tomter rejste det danske hus sig på ny — for at sige det på billedlig måde. Vi har vel lov at betragte dette med stille undren og tak, uden at vi dog har noget at prale af. Som et naturligt led i det samlede danske arbejde her-nede står da også den danske kirke. Det kan aldrig være dens opgave at være banebryder for danskheden, men hvor danskheden er et faktum, må også den danske kirke være.

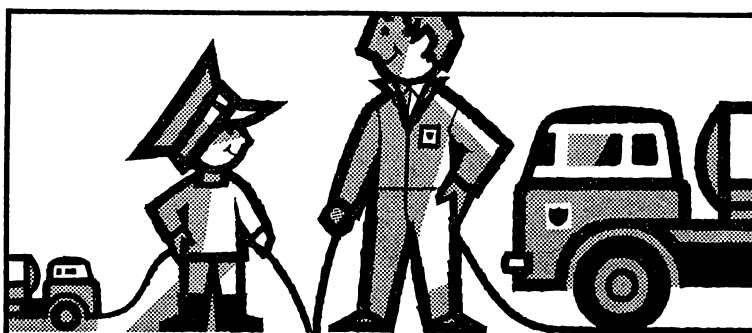
Må jeg nu indbyde Dem til — foreløbig i tanken — at aflægge os et besøg her i *Arnæs*. Turen går et halvt hundrede km i sydøstlig retning fra Flensborg. Slien skyder nu sit blå bælte ind i det bakkede landskab, og som en halvø i denne skønne sønderjydske fjord ligger den ejendommelige gamle by. Med sine 700 indbyggere har den været Vestrysklands mindste købstad. De gamle huse ligger med gavlen ud til byens lange hovedgade, mens smalle haver bagved strækker sig ned til vandet til begge sider, kun givende plads til en spadseresti, hvor de mange sommergæster nyder den skønhed, der fra naturens side er

blevet vor by til del. Større skønhed skal man virkelig lede længe efter.

Som byen i sig selv er interessant, er dens historie det ikke mindre. Nogle familier gjorde sig i 1667 fri af den frygtede von Rumohr på godset Røst og fik tilladelse til at slå sig ned på Arnæs. Med utrættelig flid ryddede de skoven og byggede deres huse. Arnæs blev en handelsby, hvorfra Angel-bøndernes landbrugsprodukter udførtes, ikke mindst til København. De Arnæs søfolk var kendte gæster i hovedstaden, hvor de solgte deres varer direkte fra skibene. Men året 1864 blev i særlig grad skæbnesvangert for Arnæs. Handelen sygnede hen. Men den danske fortid er dog en del af byens nutid. Lige uden for mit kontorvindue hæver Erik af Pommerns fæstningsanlæg sig, engang et fort til værn mod fjender, men nu en fredelig ramme om kirkegården og byens egenartede skipperkirke.

Ved den gamle fæstning ligger nu foruden den danske præstebolig også en dejlig dansk skole. Af disse findes der ca. 80 i Sydslesvig. Disse huse er centrer for alt det danske arbejde med dets mange forgreninger — et dansk fristed på fremmed jord. Ofte huser de også en dansk kirkesal. Således også i Arnæs. Her er alter, døbefont og prædikestol. Her er kort sagt en kirke, hvor vore folk føler sig hjemme, da den tyske sognekirke ikke kunne åbnes for danske gudstjenester.

Snart vil nu årets største fest, julefesten, finde sted i den danske skole. Der er stuvende fuldt hus. Børnene

BP FYRINGSOLIER

RING TIL DET LOKALE DEPOT!

Vi forsyner Dem hurtigt og præcist med rustbeskyttende BP Fyringsolier. Benyt vor Grad-dage service - d.v.s. automatisk opfyldning af Deres olietank i takt med forbruget. Med en BP Varmekonto kan udgifterne fordeles over 10 måneder uden tillæg. BP fordele, der ikke koster ekstra. Levering også gennem Deres sædvanlige forhandler. Ring allerede i dag til:

BP MORSØ DEPOT

GUNNAR MARK . Ø. JØLBY . TELEFON (07) 741305

opfører deres indøvede teaterstykke. Der er tale og sang. Der er måske besøg fra byens fadderskabskreds i Danmark. Vi føler, at disse kredse står sammen med os, og hvad det betyder, lader sig vanskeligt udtrykke. — Der »dances« om juletræet, og den uundværlige julemand uddeler sine gaver til børnene. Gennem det altsammen bekræftes det, at fortidens danske tone er fundet igen.

Men lad os lige sætte os i folkevognen og køre ud i det store distrikt. Hver af de 25 danske præster har et område så stort som et herred i Danmark. Vi skal til adventsfest for de gamle et eller andet sted. Vi er ude på en bivej, som burde have haft dobbelt så mange huller for at være jævn. Et par gamle skal hentes. Omsider dukker deres stråttækte hus frem bag vejens tætte hegn. Oma og Opa (bedstemor og bedstefar, nærmest et hædersnavn for de gamle) er parate — naturligvis, for når den danske menighed indbyder til fest, er man på pletten. Undervejs til den danske skole fortæller de om helbredet, om sønnen, der rejste sydpå, eller datteren, der blev gift i Danmark. Om andre sønner tales der måske ikke mere, men præsten har set soldaterbillederne på væggen, og de taler deres tavse sprog! De gamle har slidt. Og de har lidt!

Er der kommet mange til fest? Måske 10, måske 30, men det er også mange, for kredsene er små. Så synges der, og præsten holder sin adventstale. Kaffebordet med lagkagerne mangler heller ikke, for det er jo danske, der samles! Så skal vi vel have den hyggelige juehistorie. Der

snakkes, og der er hyggelig stemning. Oma og Opa er taknemmelige. Næste dag gentager begivenheden sig et andet sted, og tredje dag er folkevognen atter på vej.

Så bliver det da jul. Den danske kirkesal er fyldt til sidste plads. Snart blander børnenes klare stemmer sig med de gamles: Det kimer nu til julefest.

Er der angst i hjerterne? I dit og mit. Er der smerte? Er der synd og død? Er der forvirring i vor verden? Da lyder ordene fra Bethlehem, fra en by i forvirring og angst: »Eder er i dag en frelser født«. Guds søn ville bo i forvirringens verden. Han ville bo i dit og mit hjerte. Han ville fylde det.

Og her nåede vi da til *den ene ting*. Og atter lyder sangen — i Sydslesvig som i Danmark:

*Lovet være du, Jesus Krist,
at du menneske vorden est!*

Verner Stensgaard.

**STØRRE SKATTER - HØJERE AFGIFTER - MOMS - LAVERE PRISER PÅ
LANDBRUGSVARER - STØRRE OMKOSTNINGER ...**

Det er hvad man kalder NEGATIVE ORD – ord, som vore politikere helst undgår at bruge

***Et positivt ord er* BRUGSEN**

Positivt fordi forbrugerne ved, at i Brugsen får man kvalitet til laveste priser – god betjening – kort sagt: Den bevidste forbruger ved, hvor man handler – og netop i en tid med økonomisk stramning gælder det om at købe, hvor pengene er mest værd.

**Alle forbrugere ønskes en rigtig gædelig jul og
godt nytår**

af øens 26 Brugsforeninger

Gaveartikler
Glas
Porcelæn
Køkkenudstyr

Glasmagasinet

Tbyra Lysgaard
Østergade 2, Nykøbing Mors, tlf. 72 10 19

Skal de arrangere en udflugt

eller lignende, så har jeg busser
i flere størrelser fra 7 til ca. 35
personer.
Forslag til ture sendes gerne.
8 personers bil uden fører.

Til hudspecialist i Viborg køres hver uge

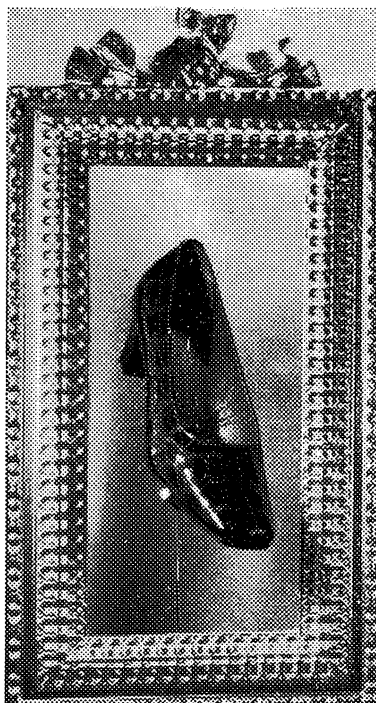
N. Kr. Kristiansen

Fredspø . tlf. Nykøbing Mors 72 18 64

Den
eksklusive

JULE GAVE

Ægte
Krokodille-
skindsko
på lager i
sort og brun

Kjeldgaard

SKO

TELEFON (07) 72 01 55

Apropos veje

Fra en samling dokumenter angående vejvæsenet 1685-91.
Så nemt gik det dengang i Sejerslev og andre steder
- man lod sognefogeden klare det

Paa Kongl. Mays Veigne anbefales hermed Flade, Synder Draabye, Sejerslef, Ejerslef og Jørsbye Sognemænd, at de skal forskaffe dend dennem forhen tildeelte Andeel alfare Vej fra Neessund til Feggesund som ere for Flade Sogn 961 Faune, Synder Draabye Sogn 600 Faune, Sejerslef Sogn 1648 Faune Ejerslef Sogn 1028 Faune og Jørsbye Sogn 736 Faune forsvarlig repareret, opfyldt og jefnet, i det almindeligste gøres Vejen sex sjællandske Alen Brede overalt, og ingenlunde needkaste i Hiulsporene det som skiæres af Brimcherne, men paa hver Side af Vejen gjøre Grøfter, at Vandet kan falde af Vejen i Grøfterne, derefter føre smaa Steen og deslige hend paa den indgrøftede Vej, at den bliver vel Jefn icke alleene i Leerhullerne, men over alt i Vejen.

Og skal saadan Vejenes Reparation skaffes til Fuldkommenhed inden førstkommende Sct. Hansdag under Straf som vedbørl., skulle nogen findes mutvillig til dette at forrette, da skal Sognefogeden med tvende Mænd udpandte fra de skyldige dobbelt saa meget som deres Vejes Parter kand koste at reparere.

Desligeste, og paa samme Maade, skal og under bemeldte Tid, alle andre bem. Sognes Veje, saasom Kirche-, Ting- og Mølle Veje være repareret og fuldkommen færdige, hvormed Sognefogederne iligemaade hver for sit Sogn, skal have tilbørlig Indseende, at det bliver gjort retteligen. Skulde, Sognefogederne befindes Efterladne herudi og icke enten advarer og tilholder deres Sognemænd de bestemte Dage, deres Gerning at forrette eller icke vil pandte de ulydige, da maa de vendte sig dobbelt Straf.

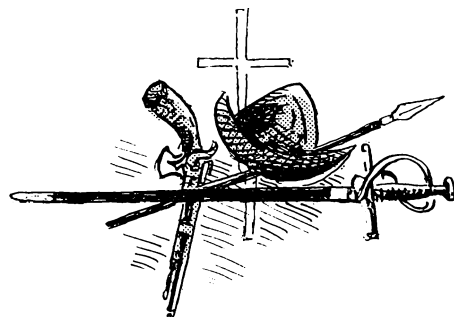
Dette haver Sognefogeden Søren Jensen i Flade og Anders Michelsen i Sejerslef for Menighederne at oplæse og forkynde efter Prædichen af d. 9 og 10 Juni som ere Anden og Tredie Pintsedage førstkommendes til Vedkommendes Efterretning og derefter med Paaskrift at være forsynet, mig igen til stille.

Liungholm 2 Juny Ao 1710
N. B. Gersdorff.

SKATTER

i det 16. og 17. århundrede

AF HOLCK ANDERSEN

De bidrag, som de danske købstæder fra middelalderens slutning og til enevældens indførelse ydede til staten, bestod dels i en fast årlig afgift, den såkaldte byskat, dels i ekstraordinære afgifter, der til bestemt anvendelse, særlig i krigstid, pålagdes en gang for alle, og endelig i forskellige naturalydelse og i levering af mandskab til hær og flåde.

Den årlige byskat af Nykøbing var i 16. århundrede 100 mark danske penge. I begyndelsen af 17. århundrede, da en anden møntberegning var blevet indført, angives Nykøbings årlige byskat til 33 daler, 21 mark, 4 skilling. Dette skattebeløb blev afkrævet byen i en samlet sum, og magistraten eller takserborgerne besørgede selv ligningen på de enkelte skatteydere. I løbet af 17. århundrede kom der ved siden af den gamle faste skat flere nye til, idet de oprindelig ekstraordinære pålæg efterhånden gik over til at blive faste. Ak, myndighederne har ikke forbedret sig siden. Byskatten ophævedes kort efter 1660.

Langt føleligere var de ekstraordinære skatter, der opkrævedes, når særlige foranstaltninger gjorde det nødvendigt. Ligesom byskatten pålagdes de i reglen med et bestemt beløb, som byøvrigheden selv kunne fordele på borgerne; kun en enkelt gang kort efter grevefejden blev Nykøbing som de andre købstæder pålagt en skat, der imod sædvane udskreves på den måde, at hver 20 borgere skulle give 80 lod sølv, den rige hjælpe den fattige. »Og skulle borgmester og råd lægge eder i læg sammen, så at det går ligelig til, og ikke de rige kommer alle i læg sammen, og ikke heller de fattige i læg tilsammen. Dermed gør I os synderlig til vilje, og eder storlig gavn og fordel«. Anledningen til udskrivningen af ekstraskatter var sædvanligvis krig eller forberedelse til krig, og f. eks. under syvårskrigen fulgte påbudene slag i slag. Bidragene udskreves ikke altid i penge, men undertiden i naturalier som kobber-skat eller madskat.

I 1566 måtte Nykøbing levere 4 skippund kobber, de to parter i grydekobber, den tredie i kedelkobber til anskaffelse af nyt skyts i stedet for det, der gik tabt ved den

danske flådes stranding under Øland. I 1567 måtte byen levere til krigsfolket 100 sider flæsk, 1 læst oksekød, 1 læst fårekød, 4 tdr. smør, 6 læster øl og 6 læster brød.

En anden form for byernes afgift til staten var i 16. århundrede leveringen af mandskab til hær og flåde. Ved en mønstring over hæren ved Kalmar St. Hansdag 1505 nævnes som nærværende 20 mand fra Nykøbing Mors, og i 1515 skulle 20 mand fra Nykøbing ligeledes følge kongen til Kalmar. I 1517 købte byen sig fri for at sende udbudsfolk til Sverige ved at betale 8 læster malt og 100 mark i danske penge, hvilket beløb leveredes til Thile Pedersøn af Bramsted som betaling for krudt og salpeter han havde leveret kongen.

Da syvårskrigen nærmede sig, kom der også liv i udskrivningen, særlig af søfolk. I november 1561 udgik brev til alle købstæder ved søsiden, deriblandt Nykøbing, at da kongen straks til foråret ville lade orlogsskibe udruste og løbe i søen, skulle de skaffe kongen alle de båds-mænd, skippere og styrmænd, der kunne fås i byen, og sende dem til København, så at de sikkert var der påske-aften. Ved et nyt brev i februar 1562 blev antallet af båds-mænd for byens vedkommende sat til 5. Den 22. marts 1654 blev det pålagt købstæderne til brug på orlogsskibene at stille værgagtige karle, vel rustede med harnisk, gode værger, hager og lange spyd, og sætte en borgmester og rådmand til at kommandere dem, samt møde med den i København den 16. april; — Nykøbing skulle stille 30 karle.

Udtagningen af dette mandskab skete enten af magistraten eller af en dertil af kongen udvalgt mand. De udskrevne trakteredes med et par tønner øl, og blev ekviperet for byens regning: Dragten bestod af en pjækkert, bukser, og som værge til båds-mændene en kårde og økse. Når afrejsens dag kom, fik de penge på hånden af deres sold, desuden tærepengene til rejsen og atter en tønne øl til afsked. Så blev de edfæstede, at de ville tjene kongen af Danmark samt råd og rige huld og tro, og med et eller to magistratsmedlemmer som fører drog de så af

- ✧ Prima møbler
- ✧ Udstrakt service
- ✧ Største udvalg
- ✧ Fornuftige priser

Vils Møbler

Brdr. Bjørnsgaard . Vils, Mors . Telefon 76 70 20

Et sted alt...

Bygningsblokke og isoleringsblokke

Fliser og plantesten

Murer- og pudsemørtel

Færdigblandet beton

...alt på et sted!

Vils Cementstøberi

Beton- & Mørtelfabrik

v. Johannes Kankelborg Jensen

Vils, telf. 76 71 88

Jes Thiesen & Søn

TØMRERMESTRE

N. A. Christensensvej 8

Telefon 72 02 33

sted. Det var nødvendigt, at de var under øvrighedens op-
sigt, indtil de var rigtigt afleverede. Thi lysten hos det
udskrevne mandskab til at komme i krigstjeneste var ikke
stor.

Efter år bliver udskrivningen sjældnere, og der for-
langes aldrig mere end en eller to ad gangen. Og det
var meget usikkert, om disse mødte, og hverken magi-
straterne eller lensmændene tog sig synderlig alvorligt af
kongens breve. I det mindste får man indtryk af meget
idylliske forhold ved at læse en undskyldningsskrivelse,
som lensmanden på Hald, Knud Gyldenstjerne, i 1619 til-
skrev Christian IV i anledning af, at et par skibstømrere,
som kongen to år i træk havde rekvireret fra Nykøbing,
endnu ikke havde indfundet sig. Den ene af de udskrevne
havde det første år taget bunden ud af en mands skib,
forinden kongens brev var kommet, ligesom også plan-
kerne af et andet skib, og begge ville være blevet fordær-
vede, hvis han skulle have forladt det påbegyndte ar-
bejde. Gyldenstjerne havde derfor tilladt ham, at han den
sommer måtte blive hjemme og »fore« på de nævnte
skibe, men at han også sidste sommer var blevet hjemme,
havde han gjort på egen hånd — »Hvad den anden Just
Andersen angaar, da er han ikke skibstømrer, men byens
klokker, så han mente ikke, at havde pligt til at møde«.

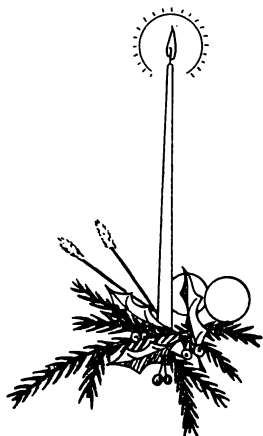
Efter 1631 blev udskrivningen af mandskab afløst af
bådsmændsskatten, der efter byens styrelses kraftige, men
nytteløse protester, blev sat til 20 rdl.

For et kortere tidsrum forsøgte også i midten af det 16.
århundrede en genoplivelse af den middelalderlige le-
dingspligt at købstæderne stillede orlogsskibe til kongens
flåde. Forsøget blev ikke af lang varighed.

En tredje form under hvilken købstæderne bidrog til
rigets hærvesen var ved at modtage soldater i indkvar-
tering eller borgerleje. Som oftest leveredes disse under-
hold in natura, undertiden afgjordes det dog med en samlet
pengesum, for hvilken de soldater, byen skulle have haft
i indkvartering, blev underholdt andre steder.

Gennem hele det 16. århundrede træffes jævnligt sol-
dater i vekslende antal, 6, 10, eller 20 ad gangen, ingen
af soldaterne er ifølge et kongebrev berettigede til mere
end 6 pottes øl daglig. Aar 1600 blev denne form for be-
skatning afløst af en fast pengeafgift, der kaldtes borger-
leje penge.

En ejendommelig form for beskatning var endnu i 16.
århundrede det såkaldte Nathold, som bestod i, at køb-
stæder og lensmænd underholdt kongen og hans følge
på de den gang hyppige rejser gennem landet. Selv om
kongen sjældent nåede op til Mors, slap Nykøbing dog

**Gå til radiofagmanden
Alle reparationer
udføres på
moderne værksted**

**Vesterbro
Radio**

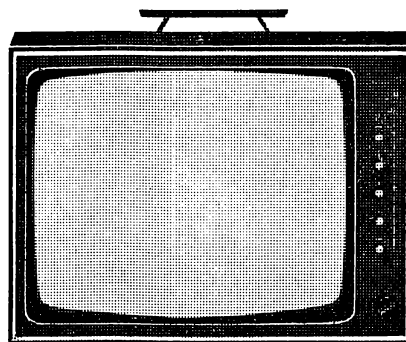
CHR. SØRENSEN

Vesterbro 17 . Nykøbing M.

tf. 72 08 85

B & O BEOVISION 700 19" letvægts-TV - lige til at sætte i bogreolen.

BEOVISION 700 er en charmerende B&O TV-model med 19" billedrør,
let og handy, med indfældet bærehåndtag, så det kan flyttes rundt i
hele huset og iøvrigt anbringes diskret, hvor der ellers ikke er plads til
TV - på bord, hylde, reol, etc. Ualmindelig sober og elegant formgivning.
BEOVISION 700 måler kun 38 x 50 x 31 cm, vejer 19 kg, og fås i teak,
palisander eller eg.

B&O - for den kreds, der diskuterer smag og kvalitet før prisen...

Lad os klare julebagningen for Dem

Vore specialiteter
i småkager og
brune kager an-
befales. Vore for-
handlere modtager
gerne Deres
bestilling...

Andelsbageriet - Nykøbing M.

Swiffy fjerner alle pletter

er en plettjern, der uden at skjol-
de fjerner alle de pletter, der frem-
kommer i den daglige husholdning.
På tøj, på gulvtæpper, på møbler,
på hænderne, i bilen o.s.v., blandt
andet:

Kaffe, cacao, sodavand,
frugt, vin, tjære, rust,
blæk, jod, olie, fedt
og 100 andre ting.

SWIFFY er uskadelig, SWIFFY kan
bruges på alle stoffer, SWIFFY er
selvvirkende, SWIFFY er billig i
brug.

Eneforhandling for Mors

ELLINGSØE & SØN NØRREGADE 5 . TELEFON 72 05 31

ikke for at udrede for sin andel af udgifterne ved hans underhold.

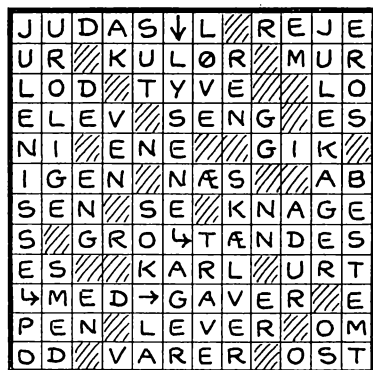
Under kongens rejse i Jylland 1545 var det i forvejen bestemt, at Nykøbing skulle betale hans udgifter i Viborg for en nats ophold med aftenmåltid søndagen næst efter St. Pouls dag, og middagsmåltidet den efterfølgende mandag. — Foruden således at yde bidrag til underhold af kongens krigsfolk var købstæderne pligtige til hjemme i byen at holde en forsvarlig borgervæbning. Herom udgik et kongebrev i 1537, at borgerne skulle holde sig rustede med harnisk, rør og lange spyd og selv vælge en borgmester eller rådmand som høvedsmand.

I 1588 bestod borgervæbningen af 125 mand: 52 hageskytter, 23 med harnisk og spyd, 2 med slagsværd, 47 med hellebarder eller fjederspyd.

Hver borger skulle selv anskaffe og vedligeholde de våben, han var takseret for, men ofte ejede byen selv et forråd af angrebs- og forsvarsvåben, der blev opbevaret på rådhuset.

Efterhånden som det 16. århundredes mange forskellige naturalieydelse gik af brug, dukkede der stadig nye pengeskatter op.

Sammen med bådsmandsskat og borgerleje penge i 17. århundrede nævnes unionsskat, matrikelskat, saltskat, konsumtions- og folkeskat, krigs- og defensionsstyr, prinsessestyr, forstærkninger (tvangslån).

Løsningen på kryds og tværsopgaven side 64

Øens største
specialforretning for
belysning

Belysning for
enhver smag

Det betaler sig at
handle hos H. HEIN

Øjenlæge Ib Kjær:

**-og vandt en
opvaskemaskine!
... hvad mere kan
man ønske sig!"**

De kan også vinde ved at købe en Kirk Centrifugal-Wash NU. Hver uge lodtrækning om mindst 10 opvaskemaskiner!

Kirk ind - det er her det foregår.

H. HEIN

Nyade 4 . Telf. 72 08 89

Stort udvalg i

frysere, køleskabe, komfurer
og vaskemaskiner

Fra Ø. Assels omkring 1914

A/s Chr. Primdahl

Sundby Mors, tlf. 74 61 33

og

Hvidbjerg Mølle

telefon 76 20 30

Alt i

**korn
foderstoffer
og
træløst**

Morsø Børstefabrik

Harry Dangsgaard & Co.

Nykøbing M., tlf. 72 04 22

Alt i cykler
knallerter
samt reparationer

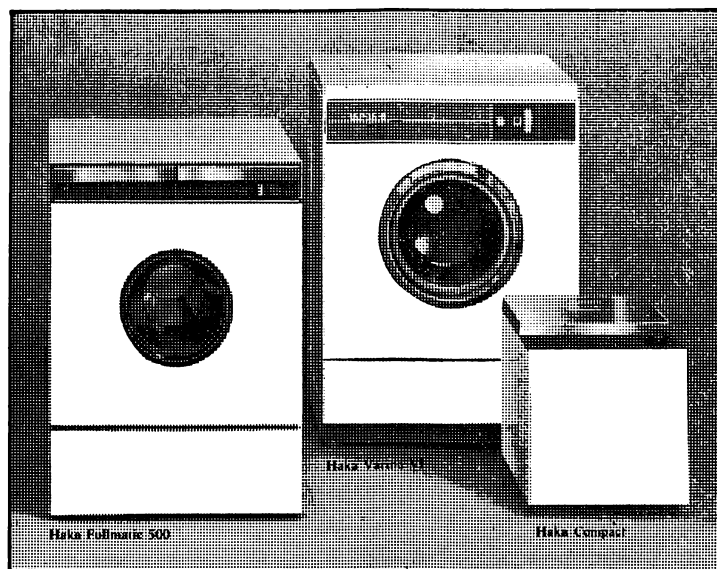

Centrum
cykleværksted

Telefon 76 60 89

1 HAKA er den eneste, der har erfaring nok til at være nummer ét i Danmark!

Haka Fullmatic 500

12 komplette programmer. Selvstændig centrifugering. Dobbelt sæbeautomat. Effektiv lugesikring. Ideelle indbygningsmål: højde 820, bredde 595 og dybde 540 mm!

Haka Varina VI

8 komplette programmer. Dobbelt sæbeautomat. Enkel betjening. Universel tilslutning betyder hurtig og billig installation. Mål: højde 920, bredde 650 og dybde 470 mm.

Haka Compact

Den har De plads til – også på budgettet. Kan med sine små mål – højde 42, bredde 37 og dybde 38 cm – anbringes overalt, blot der er vand, afløb og en 220 V. stikkontakt. Kapacitet ca. 1 kg. Ideel til klatvask og finvask!

Har De andre ønsker inden for vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, gas- og el-komfurer, røremaskiner m. m., da forhør i amtets største specialforretning med egne montører og serviceværksted.

Peder Madsen Pedersen

Thorup . tlf. Ø. Jølby 74 12 00

smukke hjem

møbler

MED GARANTI OG
VAREDEKLARATION

Ønsker De det bedste . . .
det er billigst i længden

DIPLOMAT fra ERAN er med formstøbt ren skumgummi i hynder og på armene. Det bevarer faconen og kan tåle, at De bruger det hårdt. Stoffet er 100 % ren ny uld – nemt at holde rent og fremtræder som nyt i mange år.

Sværmer De

for møbler i den tungere klasse, skal De se og prøve **CONCORD-stuen**.

Det kraftige understel i udsøgt rio-palisander, de buede arme og de svære fiber-fill hynder giver denne sofagrube et robust og gedigent præg.

Har De lyst

til at skabe et smukt hjem helt efter Deres egen specielle idé? **LAV EN MÅLSKITSE AF DERES STUE**, og vi viser Dem gerne uden forbindende forskellige forslag til møblering med den exclusive **KUBUS**-serie.

Betyder det noget for Dem,

at læderet virkelig er ægte og ikke spalt med kunstig narv? **MONARK** er med prima dansk oksehud med ren naturnarv — chromgarvet, blødt og lækkert — gennemfarvet, så farven ikke slides af eller krakelerer. Gratis special-olie til behandling og vedligeholdelse af læderet medfølger.

I ERAN-efterårskataloget udtaler 5 eksperter på boligområdet + en husmoder sig om, hvad DE bør lægge vægt på i Deres bestræbelser for at skabe et smukt hjem.

Det 26-sidede farvekatalog udleveres gratis hos

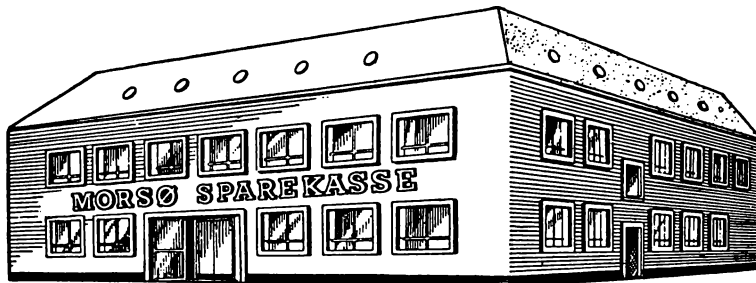
SIXHØJ OG JENSEN

Vestergade 4 . Nykøbing Mors . Tlf. (07) 72 04 01

SE Udstillingen i GRØNNEGADE

*Det er ikke
spor for
tidligt at
tænke på,
hvordan
man kan
slippe
billigere i
skat*

Henvend Dem i MORSØ SPAREKASSE, hvor vi gerne er Dem behjælpelig med at finde netop den form for skattebegünstiget opsparing der passer for Dem...

- hvor ungdommen kommer